

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
 Inzerati: do 30 peti vrst 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inzerati
 peti vrst 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 1 D;
 Popust po dogovoru. — Inzeratni davek posebej.
 Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.
 Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflcova
 ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.
 Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
 Rokopisov se ne vrača.
Posamezne številke:
 v Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1'50, 8 in več
 2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
		v Ljubljani	po pošti	Din 240—	Din 360—
12 mesecev	120—	120—	120—	180—	240—
6	60—	60—	60—	90—	120—
3	30—	30—	30—	45—	60—
1	10—	10—	10—	15—	20—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnini vedno po nakaznici,
 Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Občinske volitve.

Pravkar vršče se občinske volitve po ljubljanski in mariborski oblasti do-
 voljujejo zanimive vpogled v razpolo-
 ženje slovenskega naroda in v sedanje
 stanje slovenskih političnih strank. Se-
 danje občinske volitve se pripravljajo
 stvarno, brez demogaške navlake, mi-
 rno, tako da jih lahko smatramo po prav-
 ci za izraz globljega, notranjega pre-
 pričanja slovenskega naroda, ki izhaja
 samo iz razsedne presoje političnih pro-
 gramov naših političnih strank.

V tem oziru opazimo takoj, da se
 znova afirmira po naših občinskih krep-
 ka napredna misel. Sedaj propoveduje to
 misel v glavnem Demokratska stranka
 in njena edina zasluga je, da podajajo
 občinske volitve nepričakovano sijajne
 rezultate za napredno stvar in da ima-
 mo v prihodnjih mesecih pričakovati še
 širšega razmaha naprednih organizacij
 in naprednega dela po Sloveniji. Mi, ki
 motrimo politiko z nepristranskega sta-
 lišča, si ne moremo kaj, da ne naglasimo,
 da je danes faktično Demokratska
 stranka gonilna sila vsega našega naci-
 onalizma, demokratizma in napred-
 nosti in da se druge stranke žal za
 resno borbo v tej smeri ne morejo upo-
 števati. Stranka je danes odločno na
 braniku države, v gospodarstvu hoče
 pravični socialnorazvojni pravec, kul-
 turo si pa zamišlja kot zadevo svobod-
 nega notranjega ostvarjanja plemenitih
 idej človeške pravice in resnice. Povsod
 je odločno nacionalna in napredna
 stranka. Razsteza se preko vse Slove-
 nije in daleč po celi državi. Demokrat-
 ska stranka pomeni danes pravi napred-
 ni tabor in to moramo trditi resnici na
 ljubo, ker se od nas zahtevana misel na-
 predne koncentracije žal ni mogla ost-
 variti v polnem obsegu in so nekatere
 druge napredne stranke rajši izbrale
 propast in razpad, kakor da se pravo-
 časno organizirajo druga za drugo ter na
 podlagi stvarnega nacionalnega, soci-
 jalnega in gospodarskega programa oži-
 votvorijo enotno fronto slovenskega na-
 prednjaštva in pobijajo v skupnem za-
 mahu klerikalizem med Slovenci. Slo-
 venski narod računa čisto pravilno z
 Samostojno demokratsko stranko kot s
 taborom napredne misli v Sloveniji, ker
 je ta stranka v zadnjem letu storila to-
 liko organizatorskega dela, uvedla po-
 litične šole, ustanovljala organizacije,
 prirejala shode in predavanja ter se
 preko cele Slovenije razmahnila, kakor
 nobena druga.

Ž njo ne morejo konkurirati, kakor
 rečeno ostale napredne stranke, ki so
 samo sporadično in le v nekaterih ob-
 činih postavile oddvojene liste ter s
 tem dokazale, da sploh ne mislijo po-
 stat velike, vseslovenske in vsejugoslo-

venske državne stranke, marveč da lju-
 bijo še nadalje malenkostno in kro-
 njarsko življenje po dveh, treh obči-
 nah brez politične upravičenosti in mo-
 nosti, da nudijo svojim občanom tiste
 možnosti napredka in razmaha, kakor
 jih more dati velika in vsedržavna
 stranka. Narodni socialisti so na tleh.
 Tu se po pravici vprašujemo, kaj naj
 pomeni separatizem občinskih list,
 samostalnost in neodvisnost, ko pomeni
 programatično narodni socializem čisti
 nacionalizem ter mirni razvoj socijal-
 nega in gospodarskega življenja. Stran-
 ka stori veliko delo, ako se priključi ve-
 liki napredni stranki ter v njej zavzame
 pozicijo socialnaprednega elementa,
 ki stranko oplaja s socialnimi idejami.
 Nezmislno je zahtevati, naj v malem
 slovenskem ali jugoslovenskem narodu
 postavi vsaka ideja lastno stranko in
 naj se vsaka napredna misel razvija
 popolnoma samolastno brez stika in
 zveze z ostalimi nacionalnimi, dušev-
 nimi ter gospodarskimi idejami. Zaradi
 tega mora ta stranka uvideti svoj polo-
 žaj ter upoštevati nadosebne in nad-
 strankarske interese celokupnega na-
 prednjaštva ter v opisanem smislu spo-
 jiti svoje pristaše z obstoječo veliko na-
 predno stranko!

Enako slabo so odrezale tudi ostale
 socialistične frakcije vseh mogočih ni-
 jans in oblik. V Sloveniji socializem ne
 bo našel ugodnega časa in dobrega sta-
 lišča. Mi smo zemlja, kjer je posebno
 akutna potreba splošnega gospodarske-
 ga solidarizma. Kjer se bori gospodar-
 sko življenje z neverjetno težkimi kon-
 kurenčnimi pogoji, tam mora delavstvo
 nastopati solidarno z industrijo, čisto
 vzporedno s trgovino in z obrtjo, torej
 skupno in složno z vsemi činitelji, ki v
 Sloveniji vzdržujejo pridobitna podjetja
 in s tem omogočajo desetstotcem naših
 delavcev življenje na domači grudi, lep
 zaslužek in ki odvrčajo nevarnost iz-
 seljevanja, to največjo nesrečo poedine
 pokrajine ali naroda.

Tudi Samostojna kmetijska stranka
 stori po teh volitvah prav, da se kratko-
 malo pridruži obstoječi Samostojni de-
 mokratski stranki. Slovenski kmetijski
 se lahko uveljavijo s strokovno kmetij-
 sko mislijo tudi v Samostojni demokrat-
 ski stranki in sicer na ta način, da po-
 stanejo nje gonilni elementi kmečke za-
 ščite. Po teh občinskih volitvah velja
 parola: Ne cepimo se, družimo sile in
 svoje ideje v enoto naprednega ljud-
 ske programa!

Težke dneve pa preživlja SLS, za
 katero pomenijo te volitve po vsej pri-
 liki začetek notranega razkola. Stare
 metode katoliškega kapitalizma in ban-
 karstva so obrabljene. Dosedanje vod-

Napredne zmage pri občinskih volitvah.

Poročilo notranjega ministra o nazadovanju klerikalne stranke.

— Beograd, 23. junija (Izv.) Glede
 občinskih volitev v ljubljanski okolici z
 dne 15. tm. je izdal tiskovni oddelek
 notranjega ministrstva na podlagi urad-
 nega statističnega poročila ljubljanskega
 velikega župana tole za nazadovanje
 klerikalne stranke v tej okolici zelo zna-
 čajno poročilo:

Oficijski podatki o občinskih volit-
 vah so znani iz 32 občin ljubljanske oko-
 lice. V štirih občinah so bile predložene
 samo po ena kandidatska lista in sicer
 2 kompromisni listi (pristaši naprednih
 strank in pristaši SLS), v 1 občini lista
 SLS in v 1 čista lista SKS, v eni občini
 še niso bile izvršene volitve radi neiz-
 vršenih predhodnih poslov. Občinskih
 volitev so se udeležili: SLS, SKS, JDS,
 socialisti in komunisti. Je več občin,
 kjer se politične stranke niso udeležile
 volitev pod svojim imenom, temveč
 pod gospodarsko oznako. V več občinah
 so komunisti glasovali z SLS. V 32 ob-
 činah, v katerih so bile izvršene volitve,
 je bilo 14.688 volilcev. Pri volitvah je
 bilo oddanih 9713 glasov, torej 65%.
 Pri zadnjih skupščinskih volitvah leta
 1923. je bilo ravno v istih občinah
 14.775 volilnih upravičencev ter je gla-
 sovalo 9835 volilcev torej 67%.

Pri sedanjih občinskih volitvah je
 SLS dobila v ljubljanski okolici celokup-
 no 4613 glasov, udružene napredne
 stranke (SKS in JDS) so dobile 3182
 glasov, socialisti in komunisti 1524 gla-
 sov, disidentske liste 494 glasov.

V ravno istih občinah so dobile pri
 skupščinskih volitvah 1. 1923.: SLS 6177
 glasov, SKS in demokratije 1705 glasov,
 socialisti in komunisti 1593 glasov.

Istega dne 15. tm. so bile izvršene
 tudi volitve v nekaterih občinah kamni-
 škega okraja, kjer je bilo število kom-
 promisnih list veliko. Definitivni rezul-
 tati tega okraja bodo objavljeni, ko do-
 spó podatki iz vseh občin.

V naslednjem podajamo nekatere
 podatke o občinskih volitvah, ki so se
 vršile v soboto 21. in včeraj v nedeljo
 22. tm. v kamniškem in kranjskem so-
 dem okraju. Glede volitev v Kranju smo
 že v soboto v posebnem letaku kratko
 obvestili ljubljansko prebivalstvo.

stvo je pretrpelo take poraze, da med
 klerikalnimi pristaši nima zaupanja. Za-
 to se močno pojavlja dr. Gosarjeva kr-
 ščanskosocialna smer, da zajame neza-
 dovoljne klerikalne mase s krščansko-
 socialnimi gesli. Občinske volitve ka-
 žejo jasno, da se napredni tabor v Slo-
 veniji jača, da propadajo slabe stranke
 in da bodo kmalu vihrali po celi Slove-
 niji prapori naprednih nacionalnih, de-
 mokratičnih in socialnih idej.

Kranjski sodni okraj.

— Kranj, 21. junija. Demokratije 375
 glasov, gospodarska lista (koalirane
 stranke: samostojni kmetje, radikali, na-
 rodni socialisti, socialisti in komunisti)
 112 in klerikalci 90. Dobili so demokrat-
 je 16 mandatov, gospodarska lista 5, in
 klerikalci 4 mandate. Konstituiranje ob-
 činskega odbora se izvrši v najkrajšem
 času in bo za župana ponovno izvoljen
 za mesto Kranj zaslužni župan g. Ciril
 Pirc. Volje v Kranju so bile popolnoma
 mirne brez vsakega incidenta, kljub pre-
 jšnji živahni in ostril volilni kampanji.
 Prebivalstvo je po objavljenem rezulta-
 tu volitev priredilo županu g. Cirilu Pircu
 živahne ovacije.

— Kamnik 22. junija. Pri današnjih
 občinskih volitvah so demokratije dobili
 16 mandatov, klerikalci 9, in komunisti
 1 mandat. Demokratije so dobili 237 gla-
 sov, klerikalci 148. Kakor javljajo iz
 nekaterih občin so povsod napredne
 stranke pridobile na terenu.

— Tržič, 22. junija. Demokratije 12
 mandatov, klerikalci 6, socialisti 5 obr-
 tniški 2 mandata.

Senčur pri Kranju voli 25 odbor-
 nikov. Spodnja SLS lista (senčurska) 79
 glasov (5 mandatov); zgornja SLS lista (vi-
 soška) 59 glasov (3 mandate); Gospodarska
 lista (JDS in SKS) 137 glasov (9 manda-
 tov); Delavsko kmečka zveza 89 glasov (6
 mandatov); Kmečki fantje (SLS) 44 glasov
 (2 mandata). Napredne stranke imajo ve-
 čino.

Vesovo voli 9 odbornikov. SLS 46
 glasov (4 odbornike); Stara SLS 47 gla-
 sov (4 odbornike); Gospodarska (napredna)
 21 glasov (1 odbornik).

Tržič voli 25 odbornikov. JDS 246
 glasov (12 odbornikov); SLS 117 glasov (5
 odbornikov); Skupna socij. gospodarska li-
 sta 132 glasov (6 odbornikov); Obrtna SLS
 39 glasov (2 odbornika).

Križe voli 25 odbornikov. SLS 101
 glasov (5 odbornikov); Delavska zveza SLS
 85 glasov (5 odbornikov); Kmečka zveza
 SLS 42 glasov (3 odbornike); Napredni blok
 105 glasov (7 odbornikov); Združena de-
 lavska gospodarska lista 45 glasov (3 od-
 bornike).

Sora voli 7 odbornikov. Gospodarska
 stranka (JDS in SKS) 34 glasov (2 odbor-
 nika); SLS 55 glasov (5 odbornikov).

Stara Loka voli 25 odbornikov. SLS
 413 glasov (18 odbornikov); Gospodarska
 JDS in SKS) 182 glasov (7 odbornikov).

Selca voli 25 odbornikov. Lista Kme-
 čkega delavstva in obrtništva (JDS in SKS)
 141 glasov (7 odbornikov); SLS 379 glasov
 (18 odbornikov).

KAMNIŠKI OKRAJ.

Občinske volitve leta 1924.
 Kamnik voli 25 odbornikov. JDS 237
 glasov (16 odbornikov); SLS 148 glasov (9
 odbornikov); Kamniška okoliška lista (ve-
 zana z JDS) 27 glasov (2 mandata).

Mengeš voli 17 odbornikov. Gospo-
 dar. nap. str. (JDS in SKS) 62 glasov (4 od-
 bornike); Obrtna delavska skupina (JDS) 41
 glasov (2 odbornika); SLS 98 glasov (6 od-
 bornikov); Skupina malih posestnikov in de-
 lavcev (se bo vezala najbrže z SLS) 75 gla-
 sov (5 odbornikov).

Lahovec voli 25 odbor. Gospodar-
 glasov (4 odbornike); Skupina malih kmet-
 tov 44 glasov (4 odbornike).

Vodice voli 25 odbornikov. Gospodar-
 ska lista (JDS in SKS) 71 glasov, Skupina
 malih posestnikov in delavcev 67 glasov,
 Kmetijska delavska lista 46 glasov, skupaj 13
 odbornikov; SLS 184 glasov (12 odbor-
 nikov).

Radomlje voli 7 odbornikov. SLS 58
 glasov (4 odbornike); JDS 47 glasov (3 od-
 bornike).

Odhod Nikole Pašiča na Bled.

— Beograd, 23. junija. (Izv.) Včeraj
 ni bilo nikakih važnih notranjepolitčnih
 dogodkov. Na včerajšnji dopoldanski
 konferenci so posamni ministri z mini-
 strskim predsednikom nadaljevali raz-
 motrivanja o politični situaciji. V vsa-
 kem oziru mora ta teden slediti v na-
 ših notranjepolitčnih razmerah razčišče-
 nje in se mora položaj vlade okrečiti.
 Gotovo je, da se sedanja, za delo abso-
 lutno nezmožna narodna skupščina nik-
 dar več ne sestane na parlamentarno
 delo. Razpust skupščine zahteva tudi na-
 rod, kar je posebno očitno na mnogo-
 številnih shodih, ki so bili prirejeni vče-
 raj v Vojvodini in v Srbiji. Razpust za-
 hteva tudi državni interesi. Kakor je
 izjavil zunanji minister dr. Ninčič v še-
 demu dopisniku, odpotuje ministrski pred-
 sednik Nikola Pašić prve dni tega ted-
 na na Bled. Njegovo pot označajo za zelo
 važno. Sedanja avdiencia ministrskega
 predsednika pri kralju pomenja odloči-
 tev o usodi narodne skupščine. Naravno,
 da iz mnogo opravičenih razlogov ne
 moremo točno javiti, kdaj odpotuje mini-
 strski predsednik Nikola Pašić na Bled.
 Gotovo in brezdvomno je, da odpotuje
 te dni.

Proslava srbskega pesnika Branka Radičevića.

— Sremski Karlovci, 21. junija. (Izv.)
 Danes so se pričele za tri dni določene
 narodne in kulturne slavnosti na čast srbs-
 kemu pesniku Branku Radičeviću povodom
 100letnice njegovega rojstva. Danes je bil
 prvi dan slavnosti. Ta slavnost je bila lepa
 manifestacija ideje narodnega edinstva, za
 katero je gorel pesnik Radičević in ki je na-
 rodno edinstvo, oziroma slovo Srbov, Hr-
 vatov in Slovencev tako krasno opeval v
 svojem »Kolu«. K slavnosti so prihili iz
 vseh glavnih kulturnih centrov zastopniki
 kulturnih organizacij in društev. Iz Beogra-
 da sta vozila poleg rednih še dva osebn
 vlaka. Nad 1000 zastopnikov raznih kulturnih
 društev je prišlo v Karlovec k slavno-
 sti. V impozantni veliki saborni cerkvi kar-

DR. IVAN ROBIDA:

11

Rože ob potu.

Kako naj te samega tukaj pustim?
 v tem peklu gorja?
 Kako naj živiva,
 kako naj trpiva,
 poteptana — zaničevana
 od vsega
 sveta,
 in izdana
 od njega,
 ki nama srce je svoje zaprl —
 in naju brezsrčno je strl.
 Zato pa zdaj
 ti ljubček moj,
 ko je vse za menojo,
 popeljem nazaj
 te v sveti raj!
 (zmeden) Ze vrata — se zlata
 odpirajo —
 in angeljci miljeni svirajo —
 čuj, rajska godba igra! —
 v valove se zliiva, preliva, šumlja —
 in sopoti žubore
 in grgrajo,
 in curki šelesté

in mrmrajo,
 vrtinci na goslih skrivnostnih ihté,
 v zanosu pesmi starodavne
 o boli človeški posavne
 valov ječe
 zamolklo-temno — mračno.
 Kot orglje slapovi buče
 mogočni,
 Korali med njimi vrše
 poročni
 na svatbo šumno me vabijo
 s strastjo me čudeno grabijo ...
 na divji ženitvanjski ples —
 na smrtni ples ...
 vmes
 pa iz daljave zvonovi pojó
 slovesno in vendar bolestno takó,
 ah, da se zdé,
 da so akordi tresoči preleti v solze,
 kot svinec razbeljeni vroče, — pekoče,
 in da jih joče
 moje srce. (Odmor.)

(V težki zmeden razburjenosti skoči kvitku in stopi na
 višino brega)

Zvonovi zvonite, mogočno bučite —
 slapovi vi z njimi hrumite,
 valovi — volkovi požrešni tulite,
 (steče k strugi navzdol)
 vskipite, vzemite me z vami seboj —

strnite, zgrnite se nad menojo,
 (zabrede vodo)
 ve hladne vode,
 ve zelene vode!
 Na stražo čer! razmájaj se jez —
 na svatbo — na ples —
 v potop! —
 v grob — v mokri grob!
 (v vodi)

Ze srebrnopena
 zmaja zelena
 v vitke tokove prelita
 grozna pošast valovita strašna
 besno po meni hlastá —
 se me ovija ...
 grabi duši me, mori me ...
 — — Jezus Marija!

(odmor)

XIII. prizor.

(Za odrom: z one strani Ljubljence)

Ambrožev glas: Hej, hej! aló!

Volbenkov glas: Hojó ljudje!

Vrbanov glas: Saj tone že.

Volbenkov glas: Tam v curku plove.

Barbara in Maruša: (pridre iz koč) Kaj pa je?
 Kaj se godi?

Ambrožev glas: Iz mesta ... vaša ...
 se gospodičina ... topi ...

Barbara: Rešite jo! rešite jo!

Vid: Prepozno bo! jo že zanaša
 v. tolmun.

Barbara: Francé! Marija sveta! o!

Maruša: Ze slači se! — Francé, ne hodi!
 Lepo te prosim.

Gašper: Je že v vodi.

Miha: Kot sulec plava!

Vid: Maš na maš —
 da jo preostreže.

Gašper: Toda vraga!
 Ze tok drvi jo preko praga

Barbara: Zgubljena je! — o groza, strah!

Tone: Zaman! v vrtince je zašla.

lovskega paktiranja je bila naša boja služba. Na čelu so bili cerkveni pesniški zbori pevskih društev iz Vojvodine. Po boji službi je bila v veliki dvorani gimnazije svetovna akademija. Predsednik srbske književne zadruge Stojković je v raznih besedah očital življenje in delovanje Branka Radičevića. Te akademije so poleg ostalih prisostvovali general Ivan Pavlovič kot zastopnik N. Vol. kralja Aleksandra, patrijarh Dimažić, predsednik narodne skupščine Ljuba Jovanović, zastopnik srbske akademije znanosti, profesorji beogradske univerze, zastopniki ministrstva prosvete in tudi razni zastopniki kulturnih društev iz Zagreba, Subotice, Sarajeva in Ljubljane. O kulturnem delovanju in o visokih idejah Branka Radičevića je govoril za tem predsednik Srpske Matice iz Novoga Sada.

Vrhovna. O Radičevićevih delih je govoril njegov najboljši poznavalec beogradskega profesor, prof. Pavle Popović. Po končani akademiji, ki je bila v resnici visokokulturna manifestacija za naše narodno edinstvo, je patrijarh Dimažić v palači patrijarha priredil obed, na katerega so bile povabljene množične deputacije. Popoldne ob 14. so se zbrala pevska društva na Brankovem grobu na Stražilovu. Tu se je zbrala tudi ogromna množica naroda, ki je osvojila Brankove pesmi kot svojo narodno lastnino. Ob asistenci mnogih svečnikov je patrijarh opravil cerkven obred, na kar so pevska društva zapela razne Brankove pesmi. Sledil je zvečer velik koncert pevskih društev ki se ga je udeležila tudi Glasbena Matica iz Ljubljane.

Nove skupščinske volitve.

— Beograd, 23. junija. Politična javnost danes nestrpno pričakuje, kdaj odputuje ministrski predsednik Nikola Pašić na Bled. Pašićevi avdienci pripišejo brezdomno velik pomen. Vreme pravi na podlagi informacij iz vodilnih radikalnih krogov, da bi imel ministrski predsednik danes odputovati na Bled, vendar se še ne zna točno, kdaj odputuje, ker na oficijelni mestih

ne dajo v tem oziru nikakih pojasnil. Po zahtevu radikalnih krogov ostane ministrski predsednik Pašić na Bledu 15 dni. Kralju bo poročal v vseh podrobnostih o notranjem političnem položaju ter bo zahteval razpust skupščine, odnosno razpis volitev. Zadevni dekret bi bil datiran s 15. julijem in bi se volitve imele vršiti na ta način dne 15. oktobra tega leta.

Sijajen uspeh samostojnih demokratov v Šabcu.

Velik shod ministra Pribečevića manifestira za narodno in državno edinstvo.

— Beograd, 23. junija. (Izv.) Že v soboto smo kratko javili, da namerava prosvetni minister Svetozar Pribečević prirediti v Šabcu, glavnem središču Podrinja, kjer so imeli Davidovičevi pristajši doslej svojo glavno oporo in trdnjavo velik manifestacijski zbor. Za ta shod je vladalo v vseh beogradske politične kroge največje zanimanje. Shod se je vršil dopoldne in sta na njem govorila prosvetni minister Svetozar Pribečević ter državni podtajnik Večeslav Wilder. Ker so bile večeraj popoldne v Šabcu pretrpane telefonske zveze, se je v Beogradu zaznalo za uspeh tega velikega shoda samostojnih demokratov, še le proti večeru. Zbor samostojnih demokratov v Šabcu je imel naravnost kolosalen uspeh. Svetozar Pribečević in Večeslav Wilder sta govorila pred množično množico naroda iz Šabca, bližnje okolice in tudi oddaljenih krajev Podrinja. Shod je bil naravnost impozantna in navdušena manifestacija za narodno in državno edinstvo. Shod je priredil Svetozar Pribečević viharne ovacije in pozdravljaj za največjim navdušenjem njegovo državotvorno politiko. Šabac, ta trdnjava Davidovičevcev, je z razviti zastavami prešla v tabor samostojne demokratske stranke.

— Rim, 23. junija. (Izv.) V nedeljo ob 14.15 se je predstavil v zaporih Reggina Coeli v Rimu kom. Cesare Rossi. Nahajal se je v spremstvu nekake in svakinje. Na vprašanje, zakaj je prišel direktno v zapore in se ni prijavil policiji, je odgovoril, da se je hotel izogniti novinarjem in fotografom. Na vprašanje po dosedanjih skrivljivostih je odklonil vsak odgovor. V zadnjem času je čutil, da se mu je začela bližati policija. Imena prijateljev, ki so ga skrivali, ne bo izdal. Veliko prijateljev ga je v zadnjih dneh tudi zapustilo. Rossi trdi, da je nedolžen in da bo razkrinkal vse, ki mu podtikajo zločinsko sodelovanje pri umoru poslanca Matteottija. Kakor znano, je Cesare Rossi, predno je izginil, odnesel iz urada v palači Viminale celo vrsto važnih dokumentov, ki bi ga mogli kompromitirati. Te dokumente je založil pri nekkih prijateljih. Policija jih skuša dobiti v roke. Večera je rimska policija aretirala ravnatelja fašistovskega lista «Il Nuovo Paese», Carla Bazzija. Aretacijo spravljajo v zvezo s pismom, ki ga je pred dnevi objavil Bazzi, medtem ko se je Rossi še skrivljal po Rimu in je torej Bazzi moral direktno obbežati z okrivljenimi komendatorjem.

Aretacija Stancarjevega morilca.

— Trst, 23. junija. (Izv.) Tik pred otvoritvijo rimske zbornice so primorski Jugoslovenci pokopali pokojnega Stancarja, nedolžno žrtev fašistovskega nasilja za časa aprilskih volitev. Stancarje tedaj padel, kakor znano, po strehu, izstreljenem od osebe iz fašistovske skupine, ki je prispela iz Gorice v Ajdovščino, da tankaj razbije shod jugoslovenske stranke. Oba primorska poslanca sta zaradi tega dogodka sklenila vložit najenergičnejši protest in sta tudi sklenila, da se eden od obeh poslancev v znak protesta ne udeležijo otvoritvene seje rimske zbornice. Tozadevna izjava jugoslovenskih poslancev se je objavila po vseh jugoslovenskih listih Julijske Benečije. Razven tega je posl. Besednjak v velikem govoru v rimski zbornici protestiral proti zločinu ter na ugovore prisotnih fašistovskih poslancev pokazal predsedniku Mussoliniju fotografijo umorjenega Stancarja. Z ozirom na to in na dogodke v zadnjih tednih, ki so se dogodili v Rimu, so te dni policijske oblasti aretirale v Gorici nekoga 23letnega fašista Antona Bressana. Tukajšnje časopise poizkuša sicer aretacijo prikriti in tržati «Il Piccolo» je celo tako predrzen, da trdi, da je pokojni Stancar padel

kot žrtva jugoslovenskega šovinizma, ki je na navedenem shodu v Ajdovščini baje hujskal proti Italiji.

KANCELAR SEIPEL OKREVAL.

— Dunaj, 23. junija. (Izv.) Zvezni kancelar dr. Seipel je že v toliko okrevanju, da bo ta teden zapustil splošno bolnico ter se odpelje v okrevališče usmiljenih sester v Hütteldorfu.

Silna vročina v Ameriki.

— Newyork, 22. junija. (Izv.) V zapadnem delu Združenih držav je nasfala silna, skoraj katastrofalna vročina. V državah Ohio, Illinois, Chicago znaša dnevna temperatura 94° Fahrenheit. Beležijo že več slučajev solčarice, med temi 15 smrtnih. V nekaterih krajih znaša temperatura celo 110° Fahrenheit ali 43° Celzija.

Kresni večer

— Ljubljanskega Sokola — v ponedeljek, dne 23. junija 1924 ob 8. uri zvečer na televizijski v Tivoli. Godba dravske div. oblasti. — Vaje z gorečimi kiji, kres itd. — 4164

Sestanek Herriot — Macdonald.

Prijateljski razgovori obeh državnikov. — Anglija in Francija za splošni mir in proti reakciji.

— London, 22. junija. (Izv.) Po dvanajstih razgovorih z ministrskim predsednikom Macdonaldom, ki so bili v Chequersu in ki so potekali izredno pristrano, je Herriot večeraj popoldne prispel v London. Položil je venec na spomenik v vojni padlih Angležev in na grob neznanega vojaka v westmünsterski opatiji. Na večer bi se moral Herriot sestati s svojimi političnimi prijatelji in znanci, člani vodstva angleške delavske stranke v svrhu nadaljnjih političnih informacij in v svrhu izmenjave misli. Po dvanajsturnem sestanku obeh ministrskih predsednikov je »Foreign Office« izdal kratek komuniké, s soglasno sestavljen od obeh ministrskih predsednikov. Komuniké veli:

Francoski in angleški ministrski predsednik sta se v soboto in nedeljo sestala. Imela sta prijateljske in neoficijelne razgovore o raznih vprašanjih, ki se tičejo Dawesovega strokovnega poročila. O odredbah, ki bi bile primerne za realizacijo Dawesovega načrta, se niso stavili nikakoli definitivni predlogi. Nobeni definitivni sklepi ne bodo storjeni brez vednosti vlad Italije in Belgije.

V razgovorih se je pokazalo popolno soglasje stališč Anglije in Francije. Da se s skupnim sodelovanjem rešijo težkoče, zaradi katerih trpe njih države in ostale velesile, sta oba ministrska predsednika sklenila, da se s privoljenjem ostalih vlad skliče v London sredi meseca julija konferenca, da ugotovi končne spremembe Dawesovega načrta.

Oba ministrska predsednika sta se sporazumela, da skupno odputujeta na kratko bivanje v Ženevo povodom prihodnje otvoritve plenarne seje Društva narodov.

Ta komuniké naglašja torej skupno sodelovanje Anglije in Francije z Italijo in Belgijo v vseh vprašanjih. Komuniké obsega v bistvu mnogo manj o sporazumu nego je bilo na sestanku govorjeno. Iz tega komunikéja se more torej lahko sklepati, da je popolnoma upravičen velik optimizem, ki vlada v angleških vladnih krogih in se da tudi iz komunikéja sklepati, da pomenja ta sestanek obeh ministrskih predsednikov v Chequersu važno točko v raz-

voju svetovno zgodovinskih dogodkov. Na temelju tega komunikéja se lahko ugotove tile važni momenti:

I. Najavljeno sklicanje medzvezniške konference v London dokazuje, da je Macdonald prodir s svojim stališčem, da se Dawesov načrt ima spremeniti v smislu angleško — ameriških nazorov brez kavele in kazenskih sankcij za slučaj, da ne bi Nemčija izpolnila vseh pogojev.

II. Sklepati je iz komunikéja, da Herriot v vprašanju popolne izpraznitve ruhrskega področja ni predložil nikakih garancij niti zahtev, ki ne bi bile v soglasju z angleško politiko.

III. Objava, da Herriot in Macdonald prideta na plenarni sestanek Društva narodov, ki je meseca septembra, se mora tolmačiti v tem smislu, da zadene Društvo narodov važna naloga, kako rešiti vprašanje razorožitve in zavarovanja splošnega mira. Iz nadaljnjega se da sklepati, da sta Herriot in Macdonald določila kot datum otvoritvene medzvezniške konference v Londonu dan 16. julija.

Ob 20. zvečer izdani komuniké ugotavlja nadalje, da sta se z ozirom na velike težkoče, vsled katerih trpi ves svet, Herriot in Macdonald sporazumela, da skleneva pakt za trajno sodelovanje. To nalogo je potrebno, da rešita Francija in Anglija.

Kakor dalje v političnih krogih zatrjujejo, sta se tudi oba ministrska predsednika zelo podrobno razgovarjala o vprašanju, kako zajeti povenjen splošne reakcije, rusko in orientalsko vprašanje.

PODROBNOSTI O SESTANKU V CHEQUERSU.

— London, 22. junija. (Izv.) Listi javljajo nekatere podrobnosti o sestanku obeh ministrskih predsednikov v Chequersu. V soboto je sestanek trajal od 20. zvečer do 2. ponoči, v nedeljo od 10. dopoldne do 14. popoldne. Ministrska predsednika sta se najpreje razgovarjala o načelnem stališču Francije in Anglije napram Dawesovemu načrtu. Macdonald je izrazil upanje, da Nemčija pokaže več kot dobro voljo, da sprejme ta načrt. Herriot se je za tem izjavil v tem smislu, ki je blizu angleškoameriškim stališču. Na medzvezniški konferenci je predlagal Macdonald, naj se določi v vseh podrobnostih stališče zaveznikov. Glavni predpogoj za uspeh je ta, da naj zavezniki opuste vse, kar je bilo v prošlosti, naj mislijo samo na bodočnost. Macdonald je tudi naglašal, da neče slišati o sporazumih, ki so bili sklenjeni v prošlosti. Pred odhodom v Ženevo na plenarno sejo Društva narodov odputuje popreje Macdonald v Pariz na poset k Herriotu, na kar potuje ta oba državnika skupno v Ženevo.

Življenjska kriza italijanskega fašizma.

Rim, 17. junija.

Vladavina fašizma v Italiji se nahaja v težki krizi. Pravim — »vladavina« ne pa — »vlada«, kajti sedanja kriza zadeva sicer seveda tudi vladno gospoda Mussolinija kot tako, toda zadeva jo le posredno kot odgovorno predstavitelja fašistovske vladavine, ali pa v svojem bistvu je zadeva sam fašizem v vsej njegovi bitnosti in vsem njegovem notranjem ustroju ter ga zrahljala prav do temelja. Pokazalo se je sedaj popolnoma jasno, da revolucionarni skok, ki je narinil Italijo vladavino fašizma, ni izhajal iz notranje, idejne moči fašizma, temveč le iz zunanjih okoliščin, ki so pač imele videz revolucije duhov. V svojem bistvu pa niso bile nič drugega kot nasilno uveljavljanje po nadvladi in z njo zvezanimi moralnimi in materialnimi koristimi hlepečih, v svoji ogromni večini popolnoma nezrele, v svojih elementih le prepogostoma zelo temne, a zato tem ponosnejše se na rešitev domovine na bojem polju sklicujoče mase ljudi, ki jim je vojna pretrgala kot k resnemu življenjskemu poklicu, njen zmagovalni konec pa jim napolnil glave z megalomanijo vsemožnosti in drzno domnevo, da imajo oni in edino oni pravico do določevanja bodoče usode naroda. Ni dvoma, da ima ideja fašizma, kakor se je porodila v Mussolinijevih možganih, svoje dobre strani in da bi fašizem s postopno evolucijo, ki bi ga do temelja izčistila idejno, pogramno in zlasti osebno, imel ne samo svoj obstojni razlog, temveč tudi vse pogoje ne le za sodelovanje v upravi države, nego tudi za njegovo vodstvo. Toda ravno revolucionarni skok, ki je dovedel na vladno fašizem v sedanjem, v notranjosti popolnoma neurejenem, v samem bistvu si tako zelo nasprotujočem in poleg tega še z naravnost za vsak pojav v javnem življenju nemogočo, kriminalno taro obremenjenemu sestavu, ki je sploh nemogoče govoriti o kakem idejnem edinstvu v njem ter je edino le še oseba Mussolinija samega, ki za silo drži skupaj ta konglomerat: ravno revolucionarni skok fašizma na vladno je nosil v sebi glavni vzrok sedanje krize in, kar ni izključeno, tudi začetek konca fašistovske vladavine in fašizma samega.

Dokler se je fašizem nahajal v borbi za nadvlado, ali kakor pravijo fašistovski ideologi, v svojem revolucionarnem štadiju, je bilo marsikaj, kar se v njegovem početju ni skladalo z nazori vsakdanjosti, vsaj razumljivo, če ne že opravičljivo. Ko pa je fašizem dosegel svoj cilj, neomejeno oblast v državi in nad državo, ko bi moral pokazati

ustvarjalno moč svoje ideje, ideje, ki naj bi prerodila in zedinila ves narod v celoto edinstvenega najvzvišenejšega mišljenja in stremljenja, pa se je pokazalo, da v fašizmu ne le ni te ustvarjalne sile, temveč da vseposod, ne samo daleč tam spodaj, črna srca rabi večinoma le za zakritje črne duševne golote, nego tudi visoko gori na najvišjih vodilnih mestih služi propovedanje ideje le za zastiranje najsirovejšega koristolovskega materializma, ki se v dosedaj svojih umazanih, koruptivnih ciljev ne straši niti najgrozovitejših zločinov. Bili so pač časi, ko je fašistovska stranka po svoji vladi znala opravičiti vsak, tudi najhujši zločin, ki se je storil v prid fašizma ali njegovih predstaviteljev, ker se je pač fašizem v svoji predrznosti istovetil z narodom države, domovino, in ni je bilo oblasti, ki bi bila kaznovala take zločine. Vlada je celo izposlovala popolno amnestijo za vse take zločince in fašistovski požigalci, ubijalci, morilci se vse svoje svobode, dočim pa — oprostiti mi to banalnost! — zadeva najstrožja zaporna kazen, na pr. celo izomemca, ki potuje skozi Italijo, pa organ javne varnosti opazi pri njem žepni nož, čigar rezilo presega zakonito dovoljeno dolžino. Namesto zavesti, da je v državi zakon, ki ureja življenje v državi, in da je v državi vlada, ki smatra za svojo prvo dolžnost, da nepristransko in z vso primerno strogostjo skrbi za to, da se zakon tudi spoštuje in izpolnjuje, se je v Italiji utrdila zavest, da je zakon stvar strankarske politike, da je v državi stranka, za katero zakon ne velja, da je pripadnik te stranke, vladajoče fašistovske stranke, nezakrivni za svoja zločinska, v prid svoje stranke ali njenih pristavev storjena dejanja. Ta zavest je razdelila prebivalstvo vse države na dve strani: na eni strani tabor pred zakonom neodgovornih fašistovskih nasilnikov, gospodarjev v državi, na drugi pa misira plebs sužnjev zakona in žrtev fašistovskega nasilja.

V takih razmerah je razumljiva možnost nezasišlanega zločina ugrabitve in zverinskega umora poslanca Giacoma Matteottija, ob belem dnevu, v sami prestolnici, ob odprtjem parlamentu, prav v trenutku, ko ministrski predsednik, vrhovni vođa fašizma, ugovarja, da je konec nasilstva, da sta se mir in red vrnila v državo!

Ali ta zločin, ki nima primera v zgodovini parlamentarizma vsega sveta, zna postati usoden za fašizem in njegovo vladavino. Razkriti je pred svetom vso gnobilo fašizma tja gori do najvišjih

vodilnih krogov. Danes je popolnoma jasno, da je moral poslanec Matteotti dati svoje življenje, da bi se preprečilo razkritje najumazanejših korupcij v neposredni bližini samega vrhovnega vođe fašizma, Mussolinia, ako hoče ostati sam čist, mora udariti z železno pestjo okrog sebe in brezobzirno pobiti z vso ostroščjo zakona vse, kar je tudi le v najhujšem stiku s tem zločinom. Da ima voljo za to, je izjavil ponovno, toda ves potek preiskave pa kaže le preočito, da je njegova moč preslabša, da bi prebila oklop strankarskih in osebnih interesnih vezi, ki njegovo okolico združujejo v tih ali odločen upor. Kako bi drugače bilo mogoče, da glavni osumljenci morejo pobegeti kljub temu, da jih straži cela truma varnostnih organov? Je pač resnica, da bi Mussolini ostal precej sam, če naj bi njegova železna pest zadela vse, ki zaslužijo, da jih ubije!

A če Mussolini sedaj ne izčisti? Tedaj je fašizem dovladal!

Ali more še kak pošten državljani zaupati njemu in njegovi vladavini? Kako zaupanje naj ima zunanji svet do države, kjer se z naravnost zverinskimi zločini skuša zakrivati hudodelstvo v samih vladnih krogih? Ali naj italijanski kralj prevzame pred svojim narodom in vsem svetom vso soodgovornost za tako zločinsko vladavino? Nemogoče, ako noče vzeti nase sokrivde!

Če Mussolini sedaj do temelja ne izčisti fašizma, sta on in fašizem dozorela za — smrt!

Politične vesti.

— Radić o sovjetski Rusiji in svojem pristupu k seljaški internacionali. Napram dopisniku »Prager Presse« se je izjavil Radić, da je v Moskvi gost sovjetske Rusije. Sedaj proučuje program sovjetrov in njihovo notranje delo. Vtisi o dovršenem delu ga popolnoma zadovoljujejo. S svojo stranko pristopi k seljaški internacionali, ki se ravnokar snuje v Moskvi pod vodstvom in inicijativno Smirnova in Kalinina. Radić je končno izjavil, da pristaja na vlado delavcev in seljakov in da je radi tega pristal enotne delavske in seljske fronte. (Radić bi se z zadnjo svojo trditvijo rad opremil s kako prav učinkovito volilno krilafico za bodoče skupščinske volitve v Jugoslaviji, da pridobi tudi volilne krogljice komunističnih nezadovoljnih ter seljskih boljševikov!)

— Koroški dolg Italiji. Koroška dolguje Italiji nad 400 milijonov lir za vojaške okupacijske stroške let 1919—1920. S tem dolgom se peča fašistovski »Il Popolo di Trieste«, ki zahteva, da naj Koroška ali plača ta dolg ali pa nemudoma da jamstva, kakršna je obvezna dati svojem upniku vsak dolžnik. Nikar naj ne mislijo na Koroškem, da bo Italija nekakega lepega dne zbrisala ta dolg, kakor se v zadnjem času misli v vladnih krogih v Celovcu. List se obrača naravnost do Mussolinija, zahtevajoč, da se ne sme odstopiti na nikak način od zahteve plačila koroškega dolga, in izvalja nadalje v varstvo italijanskih interesov na Koroškem, da se mora nemudoma otvoriti v deželi italijanski konzulat, s katerega bo vihrala ponosna italijanska trobojnica, kažoč moč in pravice italijanskega naroda, ki naj bo obenem tudi svarilo vsem onim, ki še danes smatrajo Italijane za svoje sovražnike.

— Kdaj bo Nemčija — nepremagljiva? Te dni se je vršil na Dunaju občni shod vsemenske zveze. Govoril je dr. baron Manteuffel o bodočnosti nemške države in dejal med drugim: »Rusijo obvladajo Zidje ter trpi zaradi njih uničujočega delovanja. Nemčija bo imela od svetovne vojne tak dobiček, da bo kolonizirala Rusijo, zakaj Rusija sama se ne bo mogla postaviti na svoje noge. Potem postane Nemčija v Evropi nepremagljiva.«

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 23. junija. Sprejeto ob 13.
Devize: Curih 15.10—15.20, Prag 252.10—255.10, Pariz 4.65—4.70, Newyork 84.75—85.75, London 368.50—371.50, Trst 367.65—370.65, Dunaj 0.1195—0.1215. Valute: dolar 83.875—84.875, lira 364.50—367.50, češka krona 250.50—263.50.
Efekti: 7% invest. posoj. 1921 65—65.5, 2 1/2% drž. renta za ratnu štetu 129.5—130, Ljubljanska kreditna 235, Centralna banka 36—37, Hrv. eskomptna banka 126—127, Kreditna banka, Zgb. 125—127, Hipotekarna banka 60—65, Jugobanka 113—115, Prašedlona 912—915, Slavenska banka 11—115, Eksploatacija 121—125, Sečerana Osijek 1080—1090, Isis d. 60—62, Nihaj 92—95, Gutman 880, Slavski 330—350, Slavonija 100.5—102, Strojne tov. 150, Trboveljska 580—590, Union, paromlin 700, Vevče 155—160.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih, 23. junija. Današnja borza Beograd 6.70, Prag 16.65, Newyork 563.50, London 24.43, Pariz 30.65, Milan 24.40, Berlin 1.35, Amsterdam 210.90, Dunaj 0.00795.
— Trst, 23. junija. Predborza: Beograd 27.15—27.30, London 101.10—101.35, Pariz 124.75—125.50, Newyork 23.10—23.20, Curih 410—413, Dunaj 0.0326—0.0329, Prag 68.25—68.75.

ve cerkve je tako naglo napredovalo, da se je mogla že naslednjega leta opravljati v njej služba božja. Posvečena je bila na nedeljo sv. Trojice leta 1857. Omogočila jo je izredna trudoljubnost in skrb tedanjega trnovskega župnika Fr. Karuna.

Spomenik Josip Resselju v Chrudimu. Dne 15. tm. so odprli v Chrudimu v češkoslovaški republiki spomenik Jos. Resselju, znanemu izumitelju brodovnega vijaka, ki je umrl v Ljubljani in je njegov spomin pri nas ohranjen s »Resseljevo cesto«. Njegove zemeljske ostanke prepeljejo s starega pokopališča pri Sv. Krištofu v njegov rojstni kraj Chrudim. Ljubljanska češkoslovaška kolonija je položila na spomenik venec z jugoslovanskimi barvami.

Zrebanje olimpijskih srečk je prelozno na poznejši čas. Društva, ki so dobila srečke, naj jih razporedijo naprej. Ona društva, ki so vrnila nerazporedene srečke, morajo biti razporedene, ker od tega zavisi udeležba sokolske tekmovalne vrste na Olimpijadi v Parizu. Dan zrebanja bomo javili naknadno.

Vojnega streliva je po goriški deželi še vedno polno povsod. 23. letni Angelj Devetak v Opatjem selu je dobil malo mino, katere je nenadoma eksplodirala. Devetaka so prepeljali teko ranjenega v goriško bolnico.

Napad na našega carinika. A. Fröhlich, 29letni pripravnik finančne kontrole v Planini pri Logatcu, je patroliral v noči od 22. na 23. t. m. ob jugoslovanskem - italijanskem meji. Opazil je, da se je skušalo več ljudi vtiho tapiti na naše ozemlje in jih je skušal zadržati. Med tem so neznanec oddal na carinika celo salvo strel. Dve krogli sta ga zadeli v nogo. Težko ranjenega so prepeljali v ljubljansko bolnico. Napadalc, ki so pobegnili, so bili baje italijanski cariniki.

Težka nesreča. Ivan Černe, 43letni delavec iz Vevč, se je hotel 21. t. m. odpeljati z motornim kolesom v mesto. Ko je zavozil z dvorišča tovarne v Vevčah, se je zaletel v mimovozeč voz. Černe je dobil pri karambolu težke poškodbe. Prepeljali so ga v bolnico, kjer ni upanja, da okreva.

Brutalen napad. Posesnik Peter Kaluka iz Zagorice pri Litli se je vračal 20. t. m. okoli 20. s svojim sinom domov. Na poti ga je napadel posestnik Fran Vodnik in je Kaluko udaril s koso po glavi. Poškodovan je težko; njegovega sina pa je tako pretepel, da je obležal. Stari Kaluka je bil prepeljan v bolnico.

Razne neizgode. Fran Černe, 14mesčni smek delavca tobačne tovarne, stanoval v Kašlju, se je z vrela luho oparil po živu in po rokah. — Hlapcu Antonu Flandru z Ježice je neki nesnanec vrzel velik kamen v levo oko. Flander je na oko oslepel. Oba poškodovanca sta bila prepeljana v bolnico.

Tramvaj je skočil včeraj dopoldne ob 9. s tira na Starem trgu. K sreči se ni primerilo nikomur ničesar. Tramvaj je bil že čez pol ure zopet postavljen na tir in se je promet nemoteno vrnil.

Policjska kronika. Na Sv. Jakoba nabrežju je bil aretiran Rus Peter Mitrov, ki je prodajal 7 m dolgo gumijasto cev, čije izvor ni mogel navesti. — Odvetniku dr. Vladimiru Kreča, stanujočemu na Miklošičevi cesti, je bilo iz veže ukradeno 2500 dinarjev vredno kolo, znamke »Surya«. Na Viču je jahal hlapce Ivan Poženel konja in je v divjem diru podrl na tla mladoletno Ivano Sojar, hčerko pismonoše. Dekletce je dobilo težke poškodbe.

Najdeno. Našla se je moška šepna ura z verzičlo. Dobi se jo v Sp. Šiški, Vodnikova c. 4.

Kresni večer v restavraciji in kavarni »Zvezda« priredili »Atena« v prid društvenim svrhom. Godba, kolo sreče itd. »Atena« je v najlepšem razmahu. Sport, igranja so polna mladine, ortoped. zavod tik pred otvoritvijo, otroško igranje se odprlo s početkom počitnic. Priprave, vzdrževanje prostorov — vse kliče po dohodkih. Pridite vsi, ki ljubite mladino, da ji v veselju in zabavi pomagate!

Kar Vj. potrebujete, to je Elzaflud. To pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine! Poizkusna pošiljka D 27. — Lekarnar Eug. V. Feller. Stubica Donja, Elzarg št. 238. Hrvatska.

LOV občine Zg. Šiška se bo oddal v najem za dobo petih let na javni dražbi dne 25. t. m. ob 12. uri pri krajnem glavarstvu v Ljubljani. Lovci, ne zamudite bogatega lova v bližini Ljubljane.

IZ CELJA.

— Iz seje celjskega občinskega sveta. V petek se je nadaljevala seja občinskega sveta, kateri aje postala zadnjič nesklepčna ker so jo zastupili klerikalni in socialistični občinski odborniki v znak protesta radi razpusta občinskega sveta, katere je postala zadnje zastave na poslopiju mestnega magistrata ob prikliki trboveljskih dogodkov. Sklenile in obravnavale so se sledeče zadeve: Kot pobiralec nove cestne naklade se nastavi Franjo Bučar, v moškem mestnem kopališču kot kopališki mojster invalid Fran Merkuš. V smislu zakona o zavarovanju delavcev se pripoznao provizoričnim mestnim uslužbencem, ki še niso zavarovani za slučaj bolezni in nezgod, celokupni prejemki najmanj 26 tednov in v slučaju nezgode v službi tudi pokojnina, ki jo predpisuje zakon o neizgodenem zavarovanju. Ta sklep velja do uveljavljenja nove službene pragmatike. Uredili so se dalje prejemki nekaterim mestnim nastavljenim. — Celjskemu vojaškemu poveljstvu se dovoli uporaba Glazije do 1. novembra. Vojaška oblast namerava postaviti na prostoru bivše vojaške bolnice konjski hlev, občinski odbor ugovarja tej zgradbi. — Velike važnosti je, da ostane v Celju rudarska šola in je v to svrhu treba preskrbeti primernih prostorov. Sklene se za to z

te svrhe prodati bivši »Studentenheim«. Zadruga gostilničarjev vprašuje, zakaj se pobira v tekočem letu trošarina na vino v znesku 1.25 in ne 1.05 Din, kot se je to pobiralo leta 1923. Ugotovi se da je občinski svet sklenil za 1923. in 1924. isto trošarino v znesku Din 1.25. Pokrajinska uprava je davščino za leto 1923. znižala za 20 para, za leto 1924. pa jo je potrdila v znesku Din 1.25. Ker je bil proračun objavljen na občinski deski z zneskom Din 1.25 in ni nihče ugovarjal, se na proračunu sedaj ne more ničesar izpreminjati. — Odklonil je se je predlog, uvesti davke na prenočnino tujcev. — Mariborsko veliko županstvo je izrazilo gotove pomisleke proti povišanju nekaterih postav klavninskih pristojbin. Sprejme se izpreminjalni predlog mestnega živnozdravnika, po katerem ostane končno finančni efekt za mestno občino isti, kakor ga je stavil občinski svet v proračunu za leto 1924. — Odobri se več računov za razna popravila na poslopiju mestnega gledališča. Mestna hiša v Matiji Gubca ulici se proda za 175.000 Din najvišjemu ponudniku Fr. Strupiju. — Vojaški oblasti je mestna občina pripravljena dati v najem proti nizki najemnini za dobo pet let prostor v bližini Sp. Lanovca, kjer se lahko postavijo konjski hlevi, ker je občinski svet proti temu temu, da bi se konjski hlevi postavili v sredini mesta na prostoru, kjer se sedaj podira stara vojaška bolnica. — Parcelacijski načrt Jožefovega hriba je gotov in se odslej naprej prodajajo posamezne parcele, ki se bodo ocenile od slučaja do slučaja, onim strankam, ki tekom enega leta postavijo na pridobljenem prostoru vilo po načrtu, ki ga mora odobriti občinski svet. V tej seji se je socialistični klub formalno pregrupiral po sedežih in sicer v Korunovo in Leskovškovo frakcijo.

— Članski sestanek dobrovoljcev celjskega okrožja se vrši v nedeljo, dne 29. junija ob 9. dop. v klubovi sobi restavracije »Evropa« v Celju.

— Nove kraje in mesta je iznašla »Cillier Zeitung« v Jugoslaviji. Naševala jih zadnje čase z imeni Cilli, Marburg, Pettau, Windisch-Feltritz, Laibach itd. Gospodov okrog tega lističa, ki zadnji čas postajajo zopet nekoliko bolj predznaki, bo treba enkrat energično dopovedati, da teh krajev v Sloveniji in Jugoslaviji ni, mi poznamo samo Celje, Maribor itd.

— Absolutnega prireditve dvorazredne trgovske šole v Celju se vrši v petek 27. tm. ob 20. uri zvečer v veliki dvorani Narodnega doma.

— Celjsko pevsko društvo je priredilo v soboto zvečer v veliki dvorani Narodnega doma koncert pod vodstvom pevovodje G. Cirila Preglja. Nastopili so moški, ženski in mešani zbori. Vse pevске točke so se izvajale izborno in je pevskemu zboru in njega pevovodji na lepo uspelem koncertu le čestitati. Poset koncerta je bil dober, bil pa bi lahko še boljši.

„Stenicol“

najboljše sredstvo proti stenici. — Glavna zaloga: Drogerija A. Kano, Ljubljana, Židovska ulica 1. 4057

IZ MARIBORA.

— M. Nesreča. Ponesrečil se je z motornim kolesom na potu iz Račjega proti Mariboru trgovec v Račjem Rober Boho. Pri Bohovi je padel in si razbil lobožano ter povzročil težki pretres možganov. Rešilni oddelek v Mariboru ga je prepeljal v bolnico.

— Andrej Šoncar, posestnik na Jančevem vrhu, je padel z voza s senom ter si razbil spodnjo čeljust, pri čemer je zadobil tudi težje notranje poškodbe.

— M. Nevarni psi. Pred kratkim smo opozorili na nevarnost takozvanih volčjih psov, ki so se v zadnjem času številno nenavadno razmnožili v Mariboru in ki ogrožajo sploh javno varnost. Pozna pa se, da je Maribor že dalje časa brez tržnega nadzornika veterinarja, ki bi tudi tu napravil red in pozna se, da je bil luksa takih psov vse preveliko obdaven. Žrtve teh psov so večinoma ženske in otroci. Zadnje dni smo imeli zopet več takih slučajev. Natakarka Kunstl je v sili v neko hišo četitast znani gospe, pred vrati se zaletel vanjo volčjak ter jo popade na prsih. Isti psi (baje mesarja Pirša) je popadel tudi nekega otroka. Oba bosta morala v Pasteurjev zavod. V nedeljo je popadel drug tak pes 12 letnega sina zidarja Draschbacherja. Ogrožena javna varnost zahteva, da se tu napravi red.

— M. Narodno gledališče zaključuje svojo sezono z repizami. Po daljšem presledku so v soboto ponovili in zaključili operno predstavo s »Travijato«. Posebno se je odlikovala to pot god. Vladimirova. Bila je obdarovana s krasnim vencem in množino cvetja. Med ostalimi se je zlasti priljubila G. Govorov (kot oče Alfreda), tako da si G. Govorov to vlogo že lahko prisojijo kot svojo posebno vlogo. V nedeljo zvečer so dramsko sezono zaključili s igro »Namišljeni bolniki«.

— M. Nevhite. Po zelo soparni soboti dopoldne je prišlo od avstrijske meje več neviht, ki so se zlasti v noči izbruhale v lokalnih hudih nalivih. Drava je rapidno narasla na 2 m nad normalo.

— Skrivnostni umor v Grajskem lovu. Zastledovanje tega slučaja spravlja čim bolj zagonetna vprašanja na dan. Ugotovljeno je, da je bila umorjenka še dopoldne v soboto res na Glavnem trgu, da je odšla zjutraj od doma, da so doma med možem in ženo obstajale baje radi krivde žene zelo napete razmere, da se je umor izvršil s lastnim nožem in potem, ko se je moral odigrati prejem še hud boj med storilcem in žrtvijo, da pa je čim dalje bolj zagonetno zakaj je šla umorjena ravno to godno pot, ki nima nobene zveze z njeno potjo proti domu. Tudi to je čudno, da je imela pri sobi še štiri žive grilance.

Ivanu Vrhovniku

(Ustanovitelj »Družbe sv. Cirila in Metoda k sedemdesetletnici«)

Plameneli so kresovi, žvignile so v noč kresnice — in tedaj so rojenice v zibel malo dete djale tajno šepetaje vmes: »Kresna noč Te je rodila, s čarom svojim obdarila, velik bodeš Ti Slovan, čislani, ljubljani, spoštovani! Ti zapalil boš Slovencev kres, ki žarek bo do nebes, na branik domovja boš pozval in do konca dni boš narodni tlačan.«

Cvele so šentjanževke, plameneli so kresovi, rastle mali je Krstnik bolji kot njega mnog vrstnik. — In v nočeh, ko same rože govoré, slišal govoriti je besede te: Življenje tvoje bodi posvečeno vsikdar drugim, — nikdar sebi ...

Izza Vašega obzorja, velečastni jubilant, kres mogočen je vzplamtel, ki mu duh je Vaš ime nadél — Družba sv. Cirila in Metoda, — Zubelj naokrog je šinil zmagovit kot blisk in strel, njega iskre so vžigale, padale so v mesta, trge, selo — in povsod je zažarelo: »Mal položil dar domu na oltar!«

Pač bogato žetev dala v Vaših mislih je rojena kal! Ali danes Vam je truda žal? —

Sedemkrat desetič Vam kresovi plamené, več kot sedemkratdesetkrat Vaša dela Vas slavé!

Da bi živel naš Gregorčič, Vaš prijatelj, mili drug, himno zvišeno bi danes dahnili Vam slovenski jug ... Mrtev pevec je goriški, cvetni jug je izgubljen, a svobodna nam je domovina, Vam hvaležen narod njeni!

Ni plačila za delavca, ki ledino je zoral in nesmrtnosti semena v težke grude nasejal.

Duši zadoščenje plača, ko na večer se obrača v prošli, trudopolni dan ... Slava Vam, nesmrtni narodni tlačan!

Marija Lamutova.

Drobiž.

• Kako se pel fotografirajo. Na Stefanovem trgu na Dunaju pred hišo št. 2 se ustavljajo vsak dan avtomobili, iz katerih izstopajo elegantni gospodje in dame in z njimi njihovi psi. Potom lifta se dviga do petega nadstropja, kjer stane najslavnejši pasji fotograf Huber. Njegova žena pripoveduje dolečle, da ima vsak pes svoje posebne karakteristične poteze in da del menja izraz svojega obraza pri fotografiranju od trenutka do trenutka. Najljubeznivejši je, kadar mu govori fotograf laskave besede ali za fotografiranje je še najboljši trenutek, ko se pokaže pesu lepa klobasa. Fotograf, ki slika pse, mora biti specialista v spoznavanju pasjih posebnosti, kakor fotografi, kateri se specializirajo za fotografiranje otrok in taš. S pinčem treba postopati povsem drugače kakor z dobermanom ali s lovskim psom, ki je zelo nervozen. Metier pasjega fotografa je: proučevanje psa in aparata. Sedanjí fotografski aparati varirajo do najfinjših nian. Trud se plačla z rezultatom in ni šala, ako se tudi pri psih uporablja vabilo: »držite se prijazno!«

• Nezakonska hči cesarice Elizabete. Francoski listi se pečajo z zanimivim pikanterijo iz življenja pok. avstrijske cesarice Elizabete, žene Frana Josipa. Cesarica Elizabeta je rodila v gradu Lasetot v Normandiji 1. 1882 žensko dete. To dete je bilo pozneje na Dunaju izročeno v oskrbo družini Kaiser in se je zvalo Lily Kaiser. Cesarica je redno posećala svojo nezakonsko hčer in jo izobrazila na svoje stroške. Nesrečna cesarica je kakor znano, begala po vsej Evropi od enega kraja do drugega. Četokrat si je želela videti svojo hčerko Lily in vselej jo je morala pred njo pripeljati njena odgovornica Friese. Ko je za cesarico tragično dokončala svoje življenje, so nastali za njeno Lily težki dnevi. Ponujali so ji milijon kron, da bi molčala, a ker je to ponudbo odbila, se dunajski dvor ni več brigal za njo. Imela je vendar precej premoženja in tako je padla v roke nekemu brezvestnemu špekulantu, ki ji je v kratkem porzil ves denar. Lily si je hotela preskrbeti znova denarja s spleom o svojem rojstvu in o pokonji cesarice Elizabete. Brošura je šla, ali neki neznan gospod je pokupil vse odtiske. Malo pred vojno je v angleškem jeziku izdala spis »Ljubavna tajnost neke cesarice«, ali tudi to delo je nekdo pokupil do zadnjega eksemplarja. Lily se je preselila na to v Kanado, kjer je bila kuharica in služkinja. Poročil jo je neki Italijan s katerim ima več otrok. Kdo je oče Lily Kaiserjeve, ne ve nihče, kar se piše, so je ugrabila.

Julijska krajina.

— Italijanski naklepi z meščansko šolo v Postojni. Poslopije za to šolo je bilo sezidano v letih 1908—1910; k stroškom so prispevale vse občine takratnega postojanskega okraja. Edina slovenska meščanska šola v Julijski Krajini je ta v Postojni. Dolga na poslopiju je 33.000 lir, ki zadeva vse občine. Gerent v Postojni je sklical te dni zastopnike občin in svetoval, naj se odrečejo vsem lastninskim pravicam do šolskega poslopija v korist postojanske občine, ki prevzame nase tudi omenjeni dolg. Svoje otroke bi pa ti sosedni občani še nadalje lahko pošiljali v to šolo. Ako nočejo tega storiti, bodo morale občine v kratkem poskrbeti plačilo dolga. Poslopije je vredno nad 150.000 lir. Dolg 33.000 lir, porazdeljen na 40 občin, ne predstavlja velikega bremena. Za gerentovim korakom tičejo drugi naklepi. Po Gentilejevi šolski reformi se imajo meščanske šole sploh ukiniti in nadomestiti z nekaterimi dopolnilnimi šolami ali nadaljevalnimi tečaji, ki so mnogo manjše vrednosti nego meščanske šole. Gerent hoče spraviti šolo povsem v kompetenco postojanske občine, potem pa šolo odpraviti! V interesu Slovencev postojanskega okraja je, da ostane šola njihova last in ko bo treba sklepati o njeni bodoči usodi, naj objavlja beseda vseh prizadetih 40 občin. Gerent ni nikak občinski zastopnik, torej naj pusti na miru občinsko šolsko vprašanje.

Dopisi.

— V Slovenjgradu vladajo čudne razmere. Blizajo se tudi v tej metropoli milinskijske kotline občinske volitve. Še predno se je uradoma kaj ukrenilo glede volitev, se je izrazil kraljeval predsednik SLS z. dr. Alojzij Bratkovič, odvetnik v Slovenjgradu, javno, da njegova stranka ne gre z demokrat, temveč se veže z Nemci; nemškutarji namreč imajo v Slovenjgradu precej sorniljenikov in si ne dajo iz glave izbiti, da niso več v blaženosti Avstriji, kamor pa jih tudi sedaj še srce vleče, ostanejo pa vendar v Slovenjgradu, kjer imajo boljši kruh in kjer smejajo v svojem zaslužku in kruhu zabavljati čez državo. Glavni agitator poleg bivšega kandidata za narodno skupščinske volitve Hansa Schulerja je Josip Zepitsch, ki je sicer zdrav in komaj nekaj nad 30 let star, ki pa dobi kot bivši avstrijski mornarski komisar pokojnino od Jugoslavije, menda za svojo neolajnost. Povdarjal je prav te dni, da pride sedaj v Slovenjgradu Nemci na krmilo. Ko se ga je opozorilo, da temu ne bo tako, je odvrnil, da se bo v nasprotnem slučaju vrnilo mlo za drago Slovencev v Avstrijo, kjer bodo z njimi pomislili in jih izgnali. Zepitsch je nadalje trdil, da je dr. Bratkovič pravil, da ne gre z Orjunaši in demokrati so samo Orjunaši. Dr. Bratkovič je dal po Franju Zemljčicu, tobačnem založniku izreklamirati skupaj 20 oseb, med temi 3 mrtve (torej po nepotrebnem, ker so znani in ki tudi ne morejo več voliti) potem 2 druga kot volice vpisani, ki res ne spadajo v listo in 15 takih volilcev, ki najbrž ne trobijo v njegov rog. Slednji so prišli vsled tega Franja Zemljčica, ki je zatrjeval, da ga je za preps danega mu lista in volitev v občinski pisarno naprosil dr. Bratkovič, češ da ne more sam podpisati in voliti, ker je član reklamacijske komisije. Zemljčič je zatrjeval, da bi ne bil tega nikdar storil, ako bi bil pred opozorjen na takleko neizvestnost in da je vlogo napisal, podpisal in voliti nepremisljeno in le, ker se je zanesel na dr. Bratkoviča. Za slednjega kot župana bodo, kakor je že marsikateri nemškutar v zadnjih dneh pripovedoval, glasovali nemškutarski odborniki. Menda pa vendar ne bo iz te moke kruha in se še sedaj lahko reče: »In zopet oglaš se sto: »Le ta nam županil ne bo.«

Obsodba Čaruge in tovarišev.

4 obsojeni na smrt na veša lih, ostali na večletno ječo.

V soboti števili »Slov. Naroda« smo med najnovejšimi poročili poročali o obsodbi Čaruge in tovarišev. O podrobnostih obsodbe nam javljajo iz Osijeka:

Obsodba je bila razglašena v soboto ob 10. dopoldne. Ker so predsednik in člani senata v zadnjem času zopet dobili anonimna grozila pisma, so bile odredene posebne varnostne odredbe in je bilo poslopje sodišča obklojeno od orožnikov in policije. V dvorano so imeli pristop samo oni, ki so dobili izkaznice od ravnatelja pomožnih uradov. Vseeno je bila dvorana napolnjena. Obtoženci so bili pripeljani ob tričetrt na 10. Malo kasneje so stopili v dvorano državnik dr. Tomič in zagovorniki, in takoj za njimi senat pod vodstvom predsednika dr. Markoviča. Predsednik je takoj razglasil obsodbo, ki se glasi:

Jovo Stanisavljevič Čaruga in Pavo Prpič Veliki se obsodita na smrt na vešalih brez predloga za pomilostitve.

Nikola Mihaljovič in Ivan Selthofer na smrt, predlagata pa se v pomilostitve.

Lupa Šulentič in Mato Krmpotič na 20 let težke ječe;

Marko Bojanič na 16 let težke ječe; Stjepan Šikič na 15 let težke ječe; Marko Drezgic in Nikola Prpič na 5 let težke ječe; Mile Lončar in Mile Rupčić na osem mesecev težke ječe.

Ko je bila obsodba prečitana, se je Čaruga malo nesmejal, naglašujoč, da se smeja po svojem običaju. Tudi Prpič Veliki se je smejal. Mihaljovič in Selthofer sta bila ves čas zelo potrta. Obsodba je med mnogostevilnim občinstvom, ki je sicer pričakovalo smrtno obsodbo, napravila globok vtis.

Današnje prireditve v Ljubljani.

Kino Tivoli: »Šakali kalifornije« I. in II. del.

Kino Ljubljanski dvor: »Amor v avtu« (Ossi Oswald).

Kino Ideal: »Radi žene poslan v smrt«.

Nočno lekarniško službo imajo:

G. Piccoli, Dunajska cesta.

Bakarčič, Karlovska cesta.

Konzulati v Ljubljani:

Češkoslovaška: Breg 8/I.

Belgija: Urad Ljubljanskega veleposla.

Avstrija: Turjaški trg 4/II.

Francija: Dunajska cesta (Ljubljanska kreditna banka).

Italija: Zrinjskega cesta 3/I.

Portugalska: Dunajska cesta 33.

Društvene vesti.

OBČNI ZBOR »SOČE«.

V soboto 21. tm. zvečer je bil v letnem salonu restavracije »pri Levu« dobroobiskani obč. zbor na kulturnem in društvenem polju agilno delujočega društva »Soče«.

Predsednik dr. Dinko Puc je v kratkih in živahnih besedah očrtal delovanje društva, navajajoč med drugim, v kakem položaju se sedaj nahajajo primorski rojaki v Julijski Krajini. Njih položaj se je tekom zadnjega leta znatno poslabšal. Ne samo na šolskem polju marveč tudi pri sodnji so primorski Slovenci izgubili vsa dosedanja prava. V hitrem tempu pa se vrši od strani italijanskega kapitalizma gospodarsko zasluževanje naših ljudi in bati se je, da postanejo v kratkem vsi pravni koloni. Z ozirom na razmerje, ki je bilo ustvarjeno vsled sklepa rimskega priateljskega pakta, je potrebno, da posveti društvo svojo pozornost Primorju tudi še v drugo smer in da začne še bolj intenzivno gojiti misel za naše zaslužnjene brate. Dosedaj je društvo posvećalo svojo pozornost interesom le v Jugoslaviji bivačim primorskim rojakom, odslej mora tudi z zanimanjem slediti vsem življenjskim pojavom na Primorju. O nadaljnjem internem delovanju društva je predsednik omenil razne društvene intervencije v prilog posameznikov, kakor tudi akcije »Soče« v zadevi izplačila vojne odškodnine onim primorskim rojakom, ki so se preselili v Jugoslavijo. Na merodajna mesta so bila odposlane obširne spomenice, ki so zahtevale, da se to vprašanje pravično reši med obema sosedoma Navajal je tudi točne zneske vseh v zunanjem ministrstvu prijavljenih vojnih odškodnin. O tem vprašanju je bil informiran tudi italijanski poslanik Bodrero, toda doslej vsa akcija ni rodila pozitivnega uspeha. Koncem svojega govora se je predsednik spominjal umrlih članov, zlasti v toplih in iskrenih besedah pokojnega predsednika društva, agilnega Joška Cveka in drugih. Navzoči so jim izkazali primerno čast, da so se dvignili s sedežev.

Tajnik Vinko Gregorič je prečital pregledno sestavljeno tajniško poročilo o delovanju društva. Navajal je razvoj društva tekom treh let ter omenjal v kronološkem redu vsa predavanja, ki jih je društvo priredilo v pretekli sezoni. Vseh predavanj je bilo 20. Društvo je ustanovilo tudi več podružnic ki uspešno delujejo.

Blagajnik Sfilig o j je podal ugodno poročilo o finančnem stanju društva. Na predlog revizorjev je bil dan odboru soglasen absolutorij. Na predlog člana Mervica se članarina za prihodnje leto 1925. zviša od 50 p na 1 Din. Sledile so volitve.

Na predlog prof. Bačiča, da naj bo predsednik društva »Soče« mož, ki je zagovornik narodnega in državnega edinstva, je bil z odobravanjem in per acclamationem ponovno izvoljen za predsednika dr. Dinko Puc, ravnotako tudi za podpredsednika dr. Tone Šapljia, češ agrarne reforme. Soglasno so bili izvoljeni v odbor: Bačič Filip, Bavdaž Ivan, Gregorič Vinko, dr. Lukl Ivo, dr. Marušič Drago, Mervič Ivan, Sfilig Josip, Sancin Ivan, Vran Anton, Simčič Miha, Zgrablič Martin, Zornada Josip. Kot namestniki: Bačič Josip, Prelec Anton, Rapotec Jože Škrt Stefan, Vodopivec Josip, Volk Milan. Za revizorje oziroma njih namestnike: Gregorič Fran, Ivančič Josip, Batelj Fran in Kerševan Andrej.

Predsednik dr. Puc se je končno spominjal z ozirom na njegovo 70 letnico trnovskega župnika Ivana Vrhovnika. Društvo je sklenilo, da se člani v polnem številu udeležijo podoknice dne 23. tm. ob 20. zvečer izpred trnovske cerkve in da čestita posebno deputacija »Soče« jublantu, ki je bil med prvimi iniciatorji za ustanovitev naše CDM. V počaščenje Vrhovnikove 70 letnice je dalje občni zbor na iniciativni predlog ge. Maše Gromove sklenil, da pristopi »Soča« k družbi CMD s 6 kamni po 50 Din. Ker je bil nato dnevni red izčrpan, je predsednik zaključil občni zbor.

— Orjuna Sv. Jakob Krakovo-Trnovo poziva svoje člane in članice, da se sestanek pri Mraku Rimska cesta št. 4 v kar največjem številu udeležijo, član ki se tega sestanek ne udeležijo se smatra za odstopilnega. Dnevni red: Vidovdanska proslava in razvitje našega prapora.

Gospodarstvo.

Naše kupčijske zveze z Avstrijo in gospodarski izgledi v Avstriji.

Med Avstrijo in novonastalimi nacionalnimi državami obstaja mnogo gospodarskih vezi. Kupčijski promet z Avstrijo je trajno živahen. Avstrija od nas mnogo kupuje, zlasti agrarnega blaga in sirovin. Kakih 30 odstotkov našega izvoza gre glasom statistike v Avstrijo, ki je ali sama konsument ali predela uvoženo blago ali pa je posrednik do končnega potrošnika. Nasproti je velik del našega uvoza avstrijskega izvora. Odločajo tudi stare tradicije, poznavanje našega trga in naših potreb v Avstriji, prilaganje našemu okusu in našim plačilnim navadam, pa tudi kupčijska pridnost in dobra eksportna organizacija. Tudi v finančnem pogledu obstajajo jako tesne zveze med nami in dunajskim denarnim trgov. Dunajska denarna organizacija ima pri nas svoje udeležbe posredno in neposredno. Spričo svoje okretnosti in poslovnega zaupanja na zapadu je dunajska visoka finančna čisto tudi posrednik za denar, ki prihaja iz bogatega zapada, iz Anglije, Francoske, Holandije, Belgije preko Dunaja v naše kraje, ki so ob trajno velikih potrebah sami kapitalno presirovni in za večje naprave redno potrebujejo inozemskega sodelovanja in oploditve. Imeti more to svoje dobre, pa tudi svoje senčne strani, zlasti tedaj, kadar tujcu ne bi bilo samo za dobičkanosen posel, ampak tudi za vpliv v drugem pogledu kakor n. pr. za politično gospodolnost. Če je država oblast dovolj zavedna svoje moči, tujski vpliv ne pride čez durno mejo. Vobče se more reči, da je pri nas javno mnenje napram nemškemu in avstrijskemu kapitalu prijetnejše nego napram italijanskemu, da si nemški element ali la longue in po svojem bistvu gotovo lajči, vstrajnejši in daljekopotežnejši. Italijani se doslej niso ravno izkazali za mojstre v takozvani težki industriji. Imajo vobče sami manj pridobitno aktivnega kapitala in jim tudi nedostaja onih krepkih industrijskih inštorjev in podjetnikov, kakor jih imajo Nemci. V Italiji sami je obilno tujega denarja in celo v vodilnih bankah je dovolj nemškega vpliva, proti kateremu so se celo fašisti zaman poskušali postaviti po robu.

Spričo tesnih gospodarskih zvez z Avstrijo, ki jim daje veliko oporo razširjenost poznavanja nemškega jezika v sedanjem našem rodu, je zelo potrebno, da pri nas pazno zasledujemo gospodarske, kulturne in politične dogodke v Avstriji. To je precej lahko, ker je virov in dobrih informacij na razpolago dovolj. Osobito na Dunaju je velika obilica inteligence vseh vrst. Ta mnogo piše in publicira, struj je veliko, ki so si ostro nasprotne. Tako pa se mnogo stvari zve, katerih pri narodih z manj razvito publicistiko ni tako lahko odkriti in zaslediti. Poznavanje tujih jezikov je odlične važnosti. Pri nas se učenju tujih jezikov v šoli in privatno posvečalo premalo pozornosti. Naš naraščaj bo najbrž jezikovno slabše usposobljen nego sedanjí rod. Če znaš jezike, si zato lahko najboljši nacionalist. Za male narode so tují jeziki vitalna potreba.

Letošnji spomlad se je razpasla v Avstriji nevarna gospodarska kriza. ki je obšla od borze dalje skoro vse stroke gospodarskega življenja. Spretno so znali zaježiti pretečo nevarnost. Življenje se danes zopet umirja in je mogoče vladati nadaljevali smotreno asanacijsko akcijo. V tork se je vršila na Dunaju glavna skupščina vodilne banke »Kreditanstalt für Handel und Gewerbe«. Občni zbor, ki je določil na delnico dividendo a. K. 9000, je bil zanimiv vsled izvajanja predsednika Louis Rotschilda, ki je med drugim izjavil:

»Kdor si hoče narediti sodbo o razvoju gospodarskega življenja v Avstriji v splošnem, mora seči nazaj na čas v septembru 1922. Tedaj je stala Avstrija pred prepadom, v katerega bi bila tresčila neogibno brez sanacijskega dela v Ženevi. Potek takega dela sliči gibanju valov. Kadar gre gibanje navzdol, ne smemo obupati, to je neogibno, ali v primeri z razmerami koncem l. 1922 je gospodarski razvoj odločno usmerjen navzgor. Avstrija je med redkimi državami, ki ima stabilno valuto od početka sanacije. Brezdvomno je, da za gospodarsko življenje noben faktor ni večje važnosti, kakor stanje valute.

Premično poudarjanje stvarnih vrednosti ob času inflacije je vodilo do pretiranih tečajev vrednostnih papirjev. V bančni organizaciji se je pojavila preobilica bančnih zavodov. Reakcija je morala priti. Nastopila je ostrejša vsled slučajnih vzrokov. To ne sme motiti celotne sodbe. Resnično je bilo dokaj obžalovanja vrednih pojavov, ali reči se mora, da temelji avstrijske kreditne organizacije od teh stresa niso trpele. Avstrijsko gospodarstvo je zdravo, položaja se ne sme soditi po izjemnih primerih, četudi so vodili do poloma posamnih podjetij.

— z Benetke — Marghera, V švicarskem listu »Neue Zürcher Zeitung« citamo v članku o moderni Italiji glede Benetk to-le: »Ako so bile Benetke tekom vojne mrtvo mesto, se pa sedaj vse krepkeje giblje. Dograjena je brodomna postaja v pristanišču, katero se znova tehnično opremlja. Predvsem se mora omeniti velikopotezna naprava novega takozvanega industrijskega pristanišča Marghera, ki priča o optimizmu beneškega trgovskega sveta. Na robu lagune v smeri proti kraju Mestre južno zvezne črte s kopno zemljo se razprostira prostor, ki bo služil nadaljni zgradbi pristaniških naprav kakor tudi za nastanitev industrijskih podjetij. Zidajo se že razna velika industrijska poslopja, med temi močan rezervoar za kemične produkte. Tako se Benetke s pomočjo vlade pripravljajo na konkurenčni boj s Trstom in Reko. Od leta 1922. se občuti pomnožitev pristaniškega prometa in oživljanje se trgovina z Levanto in Daljnim vzhodom.« — Boj, na katerega se Benetke pripravljajo, ni samo navadno konkurenčni boj, marveč Benetke hočejo imeti prvenstvo v prometu na vsem gornjem Jadranu. To stremljenje kažejo Benetke vedno očitneje tudi vsem tujcem, in tako je čutil tudi švicarski novinar, kako se hoče Marghera, ko bo izgrajena, spustiti v boj s Trstom in Reko!

— z Pomorsko pravo, kratki pregled od dr. Ljubomira Tomašica, odvetnika v Zagrebu. Avtor sam izjavlja, da je s to svojo publikacijo hotel podati le kratek in praktičen pregled v navodilo v to zanimivo gradivo. S tega poudarjanega stališča je to delo prav zelo dobro došlo v vsakem oziru. Za prakso pomeni skrbno sestavljene dandanes pri nas veljavne pravne predpise, ki si jih od sedaj moral iskati z velikim trudom. V ostalem pa je to delo spreten začetek za obravnavanje našega jugoslovenskega pomorskega prava v obče, ki se mora čimprej uzakoniti v modernem smislu in obsegu, seveda z upoštevanjem v drugih državah obstoječih predpisov, to pa glede pomorskega pravnega prava skoro ravno tako kakor glede nacionalnega pomorskega javnega prava. Po našem mnenju je to delo zelo nujno in velevažno, ker mora naša Jugoslavija storiti vse, da se čim najkrepkeje mobilizira na morju in si ustvari sama najugodnejše pomorske stike vseh povesod. Kaj bi si vsak dosegel za naše gospodarstvo, si vsakdo lahko misli.

— z K izseljevanju v Ameriko. V češkoslovaškem ministrstvu za socialno skrbstvo leži okoli 36.000 prošni za izdajo potnih listov v Ameriko. Dne 30. junija stopi v veljavo nov priseljeniški zakon, po katerem je kontingent za vse države silno znižan. Za priselitev pridejo v poštev v prvi vrsti prejšnji prošilci. »Češkoslovenska Republika« pravi k tej vesti, da se jej ne more načuditi, kajti ni mogoče reči, da bi glad in beda gnala ljudi v Ameriko. Kdor ima danes denar za izselitev, ta gotovo ni berač. Revnejši so oni, ki nimajo toliko denarja. To, kar danes tako pot stane, je že lep denar, s katerim je mogoče živeti in začeti kako delo, da se življenje zboljša. V Ameriko silijo v prvi vrsti ljudje, ki niso z nobeno rečjo zadovoljni in ki mislijo, da je Amerika dolina zlata. Toda ako bi ti ljudje doma tako pridno delali, kakor bodo morali v Ameriki, bi lahko imeli svojo zlato dolino že tu. Dalje silijo v Ameriko nerazumni ljudje, katere preslepilo vesti njihovih ameriških sorodnikov in pa govor brezvestnih agentov, ki slikajo Ameriko kot raj, pri tem pa jim gre samo za to, da si zaslužijo pri izseljevanju velike vsote. — Treba, da se ljudje pouče, da se mora delati povsod, ako se hoče živeti, in da se mora delati v Ameriki več nego kjerkoli drugje.

— z V pomislek. Letošnji Ljubljanski velesejem, ki se vrši od 15. do 25. avgusta, je zopet deležen najvišjega odklona po kroviteljstva Njegovega Veličanstva Kralja. Že prilikom lanskoletnega velesejma se je Njegovo Veličanstvo Kralj živo zanimal za prilike naše industrije, obrti in trgovine se pohvalno izrazil in zagotovil, da nas letošnji zopet počasti s svojim najvišjim obiskom. Apelliramo na vse razstavljalce, da svoje izložbe čim najlepše uredijo, da se po kaže najvišjemu pokrovitelju razvoj privrede. Lanskoletna vest o visokem pokroviteljstvu je vzradostila vse kroge in bila povod velike udeležbe kupcev in posetnikov iz vseh krajev naše države. Letošnji velesejem obeta biti sijajna narodno-gospodarska manifestacija; zastopana mora biti vsa slovenska industrija, obrt in veletrgovina. Prijavite se vsi takoj, da vsi polnoštevilno manifestiramo za razvoj našega narodnega gospodarstva. Ne pokažimo se tudi nevednim velikemu zanimanju kupcev — obiskovalcev Srbov in Hrvatov za naš velesejem, ki ga posetijo v največjem številu.

— z Obrtno-industrijske razstave v Sarajevu. V Sarajevu se vrši od 27. junija do 6. julija 1924 pod pokroviteljstvom Nj. Vel. Kralja Aleksandra obrtno-industrijska razstava, katere namen je, nuditi čim popolnejšo sliko obrtne in industrijske podjetnosti v Bosni in Hercegovini. Razstava bo vsebovala sledeče glavne skupine: Domača industrija, proizvodnja obrtniškega

jeniška dela, industrija, izdelki strokovnih institucij, dela umetnikov, slikarjev in rezbarjev. Za posetnike je zagotovljen popust na železnihah kraljevine SHS.

— z Dobava ovsna in koruze. Pri intendanturi dravske div. oblasti v Ljubljani se bo sklenila dne 23. junija t. l. direktna pogodba za dobavo 250.000 kg ovsna in 250.000 kg koruze. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— z Prodaja odpadkov od blaga. Pri upravi 2. zavoda za izradu vojne odeče v Sarajevu se bo vršila dne 6. julija t. l. prodaja odpadkov od blaga (sukna, odeje itd.). Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— z Dobava matic in protimatic ter vijakov. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu se bo vršila dne 6. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 20.000 kg matic in protimatic ter 15.000 kg vijakov. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— Dobava sukanca in bombažaste blaga. Pri smodnišnici v Kamniku se bo vršila dne 3. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 100 kg sukanca in 2500 m bombažaste blaga. Predmetni oglas z vzorci je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— z Dobava železne pločevine. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu se bo vršila dne 10. julija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 104.000 kg železne pločevine. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Ženski zbornik.

SLOVENSKE KUHARKE KNJIGE.
(Tudi donesek k naši kulturni in književni zgodovini.)

Valentin Vodnik je gotovo kot gost bogatega prijatelja in mecena, barona Zoisa, imel priliko ceniti dobroto dobre kuhinje in kleti — in v čast dela njegovega dobremu srcu, da je pisal Slovenscem, ki takrat razum katekizma in molitvenikov nismo imeli še skoro nobene literature, prvo kuharsko knjigo, kakor jimi je podal svoje pesmi, časopis »Novice« in knjigo za babice. — Spominjam se še dobro, da sem v otroških letih ogledoval sliko brhke kuharice pri delu, ki je dila to knjigo nasproti naslovni strani. V poznejših letih sem večkrat stikal za to knjiženo redkostjo, a je nisem mogel doma nikjer več dobiti, kdo vé, kam je zašla in se izgubila.

Oče dr. Janeza Bleiweisca, popreje trgovec v Kranju, se je, prepustivši trgovino sinu, preselil v Ljubljano, kjer si je kupil hišo nasproti škofiji. Na svoja stara leta se je v tretje poročil s škofovo kuharico, ki je po njegovi smrti izdala (koncem 60. let) novo kuharsko knjigo, v precej bogatem obsegu, ki se je izredno priljubila in razširila med slovenskim narodom. Škofova kuhinja, ki je takrat, ko jo je (pred poroko) ona vodila, zelo slovela in kjer so se v kuharski umetnosti učile in vadile hčerke najuglednejših ljubljanskih meščanov, je torej bila vir novi knjigi o kuharski umetnosti, v kateri so se Slovence učile doslej zvečine iz nemških knjig. zlasti sloveče Pratejeve, ker je Vodnikova knjiga postala že zelo redka.

Podjetni tiskar in založnik Blaznik je, uvidevši velik uspeh kuharske knjige Magdalene Pleiweisove, skrbel za to, da izide še ena slovenska kuharska knjiga, v manjšem obsegu in torej tudi cenejša. — in to mu je sestavil kanonik Z m e j e c, ki se sicer ni imenoval na naslovnem listu kot njen kompilator, vendar je to bila vsi ljubljani znana javna tajnost.

Koncem prošlega veka je izdala Minka Govekar - Vašičeva novo »Slovensko kuharico«. Bila je to edina knjiga te vrste, ki ni potekla iz duhovniških ali z njimi v zvezi stojičih vrst. »Slovenska kuharica« Magdalene Pleiweisove je za med narodom imela tako dober sloves, da je »Katoliška tiskarna«, popreje pri Blazniku menda dva-ali trikrat vnovič natisneno knjigo dala predelati uršulinki s. Felicitati Kalinšek. Tudi ta je bila kmalu razprodana in tako je imenovana redovnica preskrbela izdatno pomnoženo in predelano novo izdajo. Sedaj je njena »Slovenska kuharica« postala mogočno debela knjiga, pravi kodeks, seveda ji je tudi cena razmeroma zelo visoka, kakor je to pri sedanjih draginji papirja in tiska umevno. S to knjigo so nam vse, do zadnjih let tako razširjene nemške kuharske knjige, postale povsem odvisne in nepotrebne. Emancipirali smo se tudi v tem oziru povsem od tujcev.

Zanimivo je, da so duhovnik (bivši menih), škofova kuharica, kanonik in uršulinka podali Slovincem, oziroma Slovenkam kuharske knjige, da je torej (z eno samo izjemo) izvirala vsa učnost za dobroto in naslade življenja v kolinaricnem smislu — iz duhovskih krogov.

To in ono.

STRAHOVIT ZLOČIN PER-VERZNIH MILLIONARJEV.

V Chicagu se je zgodil pred kratkim strahovit zločin, ki je razburil vso ameriško javnost. Z doma znanega čikaškega milijonarja Franka je nenadoma izginil 14letni nlegov sinček Robert. Vsa poizvedovanja policije so ostala zaman, dokler ni končno bilo dečkovo truplo najdeno v nekem močvirju izven mesta. Truplo nesrečnega dečka je bilo stlačeno v neko kanalsko cev. V bližini umorjenca so našli tudi roženo obrobjena očala, ki so privedla detektive na sled morilcev in sta bila na podlagi vestnega zasledovanja aretirana 19letna Nathan Leopold in Rihard Leob, sinova čikaških milijonarjev. Oba dečka sta bila inteligentno vzgojena ter sta pokazala nenavadno zgodnje zrelost. Leopold je bil naravoslovec in lingvist in spisal študije o življenju ptic. Govoril tudi sedem jezikov. Poleg študij se je obširno bavil z obsceno inerotično literaturo in je študiral italijanščino v glavnem za to, da je lahko čital v originalu povesti Pietra Aretina. Leob pa je študiral pravo in je bil že z 19. letom doktor filozofije.

Na policiji sta cinčno priznala, da sta se že dolgo časa bavila z mislimi glede odvedenja kakega dečka; nista pa imela namena koga umoriti. Roberta Franka sta umorila zato, ker sta hotela videti, kako človek umira. Sploh sta si želela izrednih avantur. Svoj satanski načrt sta izvršila takole: Dečka sta počakala nekoga dne v bližini sole, katero je posečal. Zvabila sta ga v avto, ga udarila z dietom po glavi in mu vrgla vrv okoli vratu ter ga zadavila. Vse to je trajalo komaj eno minuto. Truplo umorjenega sta nato odpeljala na mesto, kjer so ga našli in ga porinila v omenjeno cev. Očetu umorjenca sta nato pisala pismo, v katerem sta zahtevala 10.000 dolarjev za sina, če hoče, da ga vidi živega. Seveda sta to vse skupaj fingirala, kajti denarja nista potrebovala in sta ga imela sama več kot dovolj. Zanimiv je bil zagovor teh dveh mladih lopovov. »V interesu znanosti in vede je vse opraviljivo in tudi umor« — je izjavil Nathan. »Hotela sva dognati in opazovati gotove simptome pri umirajočem in če se pri iskanju znanosti žrtvuje človeško življenje, to ni zločin« — je modroval Leob. Cinizem obeh zločincev — tipov a la Paskijevič — je naravnost neprimeren. Sedaj sta pričela valiti krivdo eden na drugega. Kriva se čunita oba, samo umora noče nobeden priznati. Takoj, ko sta bila prijeta, sta bila prepeljana v spremstvu detektivov na kraj umora, kjer sta pokazala mesto, kamor sta zakopala nekatero dečkovo stvar. Vozč se nazaj v jetnišnico, je Nathan vzel iz žepa smotko in jo ponudil policijskemu prefektu z besedami: »Ali vzamete smotko, ki jo vam ponuja morilec?« Policiji, še je smehljajoč smotko vzel in si jo je zapalil. — Očeta obeh degeneriranih mladencev sta pripravljena riskirati vse, da rešita svoja sinova vseh in mlada zločince se v zaporu cinčno posmehujeta preiskovalnemu sodniku, naglašajoč, da jih bosta že očeta »izrezala«, ker bosta podkupila porotnike. Ba je na razpolago za obrambo obeh lopovov kapital 15 milijonov dolarjev.

Nathan in Leob imata pa na vesti še druge zločine, ki šele sedaj prihajajo na dan. Tako sta napadla šoferja Charlesa Rema in izvedla na njem operacijo, s katero sta ga oropala njegove moške sile. Policija ju ima tudi na sumu glede umora dijača Tracuja, ki so ga našli preteklo leto v bližini njunega doma ubitega. Umor vzbujal v Ameriki ogromno senzacijo. Oba morilca sta žida.

Ameriški Landru.

Tudi Amerika ima svojega Landruja. ki glede krutosti in rafiniranosti prav nič ne zaostaja za glasovitim pariškim krvoločcem. Sicer ameriški Landru ni izvršil toliko zločinov, umor pa, ki ga je izvršil nad svojo ženo in svojim svakom, pa je eden najstrašnejših, kar jih je zabeleženo v analizi čikaške kriminalne kronike. Človek, ki je izvršil ta umor je odvetnik Warren J. Lincoln, pravnik velikega ameriškega državnika Lincolna. Lincoln je bil spoštovan meščan v Aurori, znan kot velik učenjak in se je bavil pravem s študijami naravoslovja. Še bolj pa so ga zanimali umori. Strastno je oboževal Henryja Landruja in natančno je prečital vse popise Landrujevih umorov. Divil se je njegovim grozodejstvom, ko je čital, kako je ta razkosaval svoje žrtve in jih sežgal v peči, da ni ostalo od njih drugega kakor pečica pepela. Čital je vse tozadevne kriminalne romane in zlasti mu je ugajal roman, v katerem je pisatelj opisoval nekega kipa, ki je zastopil svojo ženo in taščo, njeni trupli pa nato povaljal v gipsu in kleju in to maso tako obdelal, da je stvoril dva kipa, katere je postavil na piedestal ateljeja. Ta sta stala kipa toliko časa, da sta bila po naključju odkrita.

Ko je Lincoln dovolj preštudiral metode, o katerih je čital, je sklenil, da tudi sam izvede sličen eksperiment. Umoril je svojo lastno ženo in svojega svaka Bryona Shoupa, nato pa je ukrenil vse potrebne korake, da prikrije svoj zločin. Toda sreča mu ni bila mila. Policija je odkrila glavi obeh umorjenecv v konkretni cementni masi in sicer zaviti v platno ter potisnjeni v cement. Če ne bi morilec zavil glavo v platno, bi jih cement najbrže razjedel, vsled česar bi njemu nihče ne mogel dokazati umora. Lincoln je dolgo časa tajil svoj zločin in se je žele udal, ko je videl, da ni izhoda. Policija ga je imela sicer umora osumljenega, ni pa imela pozitivnih dokazov, dokler ni Lincoln izdal svoje tajnosti. Strahoviti zločinec se zagovarja, da ga je žena varala s svakom, policija pa je mnenja, da mu je dišala svakova dedščina v znesku 40.000 dolarjev.

»NOVINARJA« NALDI IN FILIPPELLI.

Aretiranca Naldi in Filippelli sta bila nevarna iskoriščevalca novinarstva. Ne jeden ne drugi ni bil novinar, ampak novinarstvo jima je služilo v njune afariistične svrhe. Z grožnjami sta izsiljevala iz bank in industrijskih podjetij velike svote. Ako se kedro pomišljalo, sta govorila o političnih akcijah. Veljala sta povsodi, vsak v svojem delokrogu, za nevarna človeka in ker se je marsikdo bal fašistovskega nasilja in maščevanja, so jima tekli v žepu veliki zneski. Seveda je tudi v industriji in v drugem podjetništvu mnogo spekulantov, ki so se v svoji brezvestnosti oprlali na Naldijevo in Filippellijevo novinarsko pomoč ter lahko škodovali realni industriji. Naldi je bil do bil od »Banke di Sconto«, sedem milijonov za finansiranje lista »Resto del Carlino«. Ko je banka propadla, se je razkril ta izredni kredit in ravnatelj Fogliani je povedal, da je postopal pri tem pod političnim pritiskom.

Kino IDEAL
predvaja v ponedeljek 23. do
vštevši srede 25. t. m.

Radi svoje žene
požnan v smrt

krasna družabna drama v 6. dejanjih.
V glavni vlogi Heda Nowa.

Prednaznanilo:

Pariški kralj
(Le roi de Paris)

4180

O čarovnicah in obsedencih.

Priznani pisatelj Fr. Jaklič proučuje v letošnji »Mladici« povest »Zadnja na grmadi«, kateri je podlaga čarovniška pravda v Ribnici leta 1701 in katere zapisnik je priobčil prof. Ant. Lesar 1864. v svojem opisu ribniške doline.

Ta živahno in zanimivo pisana povest bo v širši narodnih krogih vzbudila vnovič spomin na one žalostne čase, ko je nevednost in praznoverje zahtevalo po vsi Evropi na tisoče in tisoče žrtve. Saj je zadnja obdobja odvala ali »javno mnenje« da je kaka oseba čarovnica in v zvezi z hudicem, da se je pričela proti nji pravda, in ker je bilo takrat za obsodbo treba priznanja, se je to izsililo z mučenjem. Obtoženec je bil torej že izgubljen. A z njim tudi mnogi drugi. Izsiljevali so tudi imena sokrivcev in marsikoga je zadela obdava iz osebne mržnje ali pa tudi le izsiljena po mukah.

Vedno so se našli med duhovniki in posvetnjaki posamezni razsvetljenci, ki so sprevideli abotnost tega praznoverstva ter se tudi z veliko nevarnostjo za svojo osebo, očito upirali nečloveškemu početju. Med temi so bili tudi nekateri zdravniki. Na spodbude slavnega psihiatra prof. Kraepelina je izdal prof. Kirchhoff zbirko životopisov nemških psihijatrov. Iz te naj povzamem ne nekoliko črtic od dveh takih bojevnikov. Žalibog ta prizadevanja takrat niso rodila zaželjenega uspeha, ker so našla mnogo nasprotstva tudi v učenjskih krogih, ki so isto tako kot prosti neard, bili uverjeni o istinitosti čarovništva. Saj tudi naš slavní zgodovinar Valzator proučuje razprave o čarovnicah in njih zveze s hudicem. Veselimo se, da se je ona žalostna doba večstoletnega praznoverstva vsaj v izobraženih krogih skončala za vedno, da si med prostim narodom še tu in tam zasledí nekaj pristave.

Theophrastus Paracelsus (1493—1541) je bil rojen v znanem romarskem mestu Einsiedeln v Švici, kot 10leten deček se je z očetom preselil v Beljak. Postal je slaven zdravnik in prof. v Baselu in Strassburgu; potem je potoval po raznih krajih in mestih ter umrl v Salzburgu. Bil je bojevita narava ter imel mnogo sovražnikov, ki so ga klevetali ter njegov spomin ocastili. V svojih spisih se je protivil veri v čarovnice in obsedence, pri slednjih sicer ni tajil povsem upliva demona, a poleg tega poznal tudi bolnike »klor je izveden, ne bode nič hudice izganjati, temveč bolnike zdraviti.« Prelep je izrek: »Blazniki so bolniki in naši bratje, ravnavaj z njimi potem; saj ne vemo, ali nas ali naših sorodnikov ne zadene ista usoda.«

Ivan Weyer (1515—1588), rojen v Brabantu, je mnogo potoval, živel in deloval po raznih krajih. Spisal je knjigo »De daemonum praestigiis«, ki je doživela 6. tatisov; v nji se je boril proti praznoverstvu, zlasti proti veri v čarovništvo. Stare, bebasto ženske se smatra za čarovnice; one si domišljajo, da so povzročile razne nesreče. Smešna je vera, da morejo napraviti uime. — Tudi glede obsedenca je menil, da se naj najprvo privede k zdravniku, če ta vidi, da je res hudic udeležen pri stvari (pri vsi razsvetljenosti se torej ni mogel ubraniti obče veri v hudiceve ekstence in nj-govo moč do posamnih ljudi) naj ga izroči razumnemu in pobož. duhovniku, vendar ga naj ne zapusti. Vedno je poudarjal močnost umobolnih ali posledice strupov iz takrat običajnih iz močnih strupov pripravljenih mazil. V istini so čarovniška mazila igrala veliko vlogo.

Zelo zanimivo je prizadevanje teh dveh učenjakov medicincev. Žalibog so taki proučitelji bili redki, njih prizadevanja torej brez zaželjenega uspeha, pač pa se brez uspeha na nadaljni razvoj ter so bila blagodejno seme za prihodnost.

Glavni urednik:

RASTO PUSTOSLEMSEK.

Odgovorni urednik:

VALENTIN KOPITAR.

Nove nakupne in prodajne možnosti
Vam nudi 2440
mednarodni dunavski semenj v Bratislavi
od 28. avgusta do 2. septembra 1924.

BRACA PEC
DALI (SLAVONIJA)
povsem zrela
Tvornica 1^a zimske salame
skladišča

Dunajska specialna tvornica strojev odda
zastopstva
za Slovenijo firmam, ki dajo obiskovati tudi trgovce na deželi. Nemške ponudbe na upr. Slov. Nar. pod Serioznost-4179

Naznanilo.
Slavnemu občinstvu vljudo naznanjam, da otvorim dne 23. t. m. na Dunajski cesti št. 5, nasproti restavraciji pri Šestici, v popolnoma novopreurejenem lokalu

delikatesno trgovino
kjer bom prodajal praško in prima domačo šunko, ovske in domače salame, vseh vrst mesnih izdelkov, več vrst sira, razna vina v steklenicah, konjak, likerje in drugo. — Priporočam se že v nadalje slav. občinstvu, kakor tudi gg. gostilničarjem, restavracijam itd.
Z odličnim spoštovanjem
J. PRIMC.

Kompletni stavbni material

za visoke in globoke stavbe, obstoječe iz dvigala za opako Grün, žerjavi, manjši stroji za mešanje betona, sesalke, industrijska železnica (mit Muldenkippern), kakor tudi priprave in orodje se radi opustite srednjevelikega stavbenega podjetja najceneje prodaja.
Ponudbe pod „PREDNOST 3577“ na Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 4178

Josip Vuković

Vrlika

Utemeljeno leta 1884. Utemeljeno leta 1884.
Filijalka: 4062
Split — Beogradska ulica 10.
Sprejema blago v komisijo in vskladiščenje ter zastopstvo večjih solidnih trgovskih in industrijskih podjetij. — Stalna zveza po strokovno potujočem osebju po vsej Dalmaciji, Hercegovini in deloma po Bosni in Crni gori.
Brzjavni naslov: Josip Vuković — Split.

Perutz fotografske plošče so najboljše!
Dobijo se v vsaki strokovni trgovini. Generalno zastopstvo za SHS
ISO WEISS, ZAGREB, PALMOTICEVA ULICA BROJ 66,
veletrgovina vsakovrstnih fotografskih potrebščin.

Kosta Vukasinovič, Ljubljana-Maribor
samoprodaja trdk „PETOVIA“, F.L. POPPER in TIP-TOP. Dobila je novo partijo modernih in prvovrstnih moških, ženskih in dečjih čevljev.
Postrežba točna! 3557 Solidne cene!

Fotografi! Amaterji!
Najcenejši izvir za trgovanje je 3741
Foto industrija Novi Vrbas (Bačka)
Cenik s približno 400 slikami brezplačno in poštne prosto.

Kopalna sezija

Najnovejša izbira: 1924

kopalnih plaščev, oblek, čepce ter kopalnih čevljev za dame in gospode
Posebno ugodno kupite kopalno obleko s krilom la Bengerjev trikot po reklamni ceni 125 dinarjev.

Razpošilja se po pošti

A. Šinković nasl. K. Soss, Ljubljana, Mestni trg 19

Pisalni stroji, potrebšline
mehanična delavnica
(popravljalnica)
L. BARAGA, Ljubljana,
Selenburgova ulica 6-1.

Prodajalka 4128
izučena v papirni stroki
se sprejme v trgovini
M. Tičar, Ljubljana

Malinovec
pristni, naravni, 1 kg
20 dinarjev — nudi
lekarna dr. G. Piccoli
v Ljubljani. 4056

Najnovejša iznajdba!
Brez kvarjenja blaga kemično
snaženje in vsakovrstno barvanje oblik.

ANTON BOC 1592
Ljubljana, Selenburgova ulica 6
I. nadstr. Glince-Vič 46

Klavirska delavnica
R. WARBINEK Ljubljana
Kilijerjeva ulica 5.

Popravljam in ugašujem klavirje
in harmonije strokovno in ceno
DAMA se najhitreje moderno in
okusno počne z uporabo

lasnega
obročka
13555

Vedno velika izbira vplet (kit).
Priporočam se za vsa lasna dela,
kakor tudi za barvanje sivih las
z „L' Oreal Hené“, tudi v mod-
nih barvah.
M. PODKRAJSEK,
frizer za dame in gospode,
Sv. Petra cesta 32

Dalmatinski
I^a Portland
cement
svetovne znamke
„Salona“ (Tour)
nudi po najnižji dnevni ceni
tvornica „SPLIT“
d. d. za cement Portland iz
skladišča v Ljubljani
Aleksandrova cesta 12.

Za odgovore uprave
naj se priloži
1 dinar. Plačuje se
vnaprej.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov
vsaka beseda
50 para. — Najmanjše
pa Din 5.—

Službe

Šivilja

gre na letovišče za soba-
rico v restavracijo ali k
hojisi družini. — Naslov
v upravi »S. Nar.« 4153

Dobra stenografka
z letnimi spricvali išče
službe. Gre tudi na de-
želo. — Ponudbe pod
»Dobra moč/4167« na
upravo »Slov. Naroda«.

Pomočnika,
zmožnega v trgovini špe-
serije in galanterije, ne
izpod 30 let starega —
sprejme Marko Rozen-
berg, Ljutomer. — Pro-
sta hrana in stanovanje.
4146

Knjigovodja
(simpatičen), 28 let, želi
pristopiti kot družabnik
h kakšni samski trgovki.
Gre tudi kot knjigovod-
ja ali poslovodja ter
položiti kavicijo. — Po-
nudbe pod »Energičen
4184« na upravo »Slov.
Naroda«.

V službo sprejme večja
tovarna treznega in za-
nesljivega

elektrika

najraje sameca, izučnega
ključavničarja ali meha-
nika, ki ima oblastno
potrdilo zmožnost nad-
zorovanja elektr. napra-
ve visoke napetosti, se
razume izvrstno na nje
vod in napravo razsvet-
ljave, dalje na popravila
elektr. motorjev ter na
izvršitev visokih insta-
lacij. Po preizkušnji je
služba trajna in plača
dobro. Pismenim ponu-
bam je priložiti prepise
spricval ter natanko na-
vesti dosedanje službo-
vanje. Istotako zahtevke
glede plače itd. — Po-
nudbe je vposlati pod
»Tovarna 888/4168« na
upravo »Slov. Naroda«.

Prodaj

Enokrilna vrata,
nekaj stotin rabljene ope-
ke, lončene cevi ter novo
predsodno steno — pro-
da: Grčić, Tobačna ulica
št. 5. 4055

Pisalni stroj
kupi Gospodarska pisar-
na Josip Tribuč, Ljubljana
na Glinca. 4177

Pisalni stroj
»Stoewer« record. nov, se
ugodno prodaja. — Naslov
pove uprava »Slovenske-
ga Naroda«. 4183

Pes
lepe pasme, dober čuvaj,
se takoj prodaja. — Na-
slov pove uprava »Slov.
Naroda«. 4189

Lep briljantni
prstan
in fina zlata ura se ceno
prodasta. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 4190

Kupim

Pozor! Pozor!
Plačujem po visokih ce-
nah stare obleke, čevlje
in pohištvo; pridem na
dom, dopisnica zado-
stuje. — Dramé Martin,
Ljubljana, Sv. Jakoba
nabrežje 29. 4182

Stanovanja

Oddasta se
2 prazni sobi event. me-
blovani v novi hiši v cen-
trumu mesta. — Poizve
se v upravi »Slov. Naroda«. 4174

Meblovana soba

s posebnim vvhodom in
električno razsvetljavo
se odda solidnemu go-
spodu. — Naslov pove
uprava »Slov. Naroda«. 4176

Soba

z dvema posteljnima in
soparab kuhinje se od-
da za mesec junij, juli,
avgust. — Naslov pove
upr. »Slov. Naroda«. 4185

Stanovanje

snažno, meblvano, s
postrežbo, išče zakonska
dvojica brez otrok takoj
ali pa vsaj s prvim julij-
jem. — Cenj. ponudbe
pod »Meblovana soba
4173« na upravo »Slov.
Naroda«.

Dopisovanje

Amerikanec
s premoženjem, samec,
srednje starosti, se želi
oženi z vdovo brez
otrok. — Ponudbe s sli-
ko in popis na: F. Nel-
son, Krekova 5, II., Ma-
ribor. 4181

Nepremičnine

Trgovci pozor!
Kdor hoče prevzeti sta-
roznano trgovino v Ma-
riboru, naj se oglasi pod
»Eksistenca 4049« na
upravo »Slov. Naroda«.

Vila

enonadstropna, z vrtom,
v Ljubljani, naprodaj.
Stanovanje 3 sob s pri-
tiklinami kupcu na raz-
polago. Cena nizka. —
Pojasnila daje A. Zorc,
Rožna dolina 163, pri
Ljubljani. 4186

Kupiti ali prodati

vile, stanovanjske, trgov-
ske in obrtne hiše,
kmetijska posestva, gra-
ščine, žage, mline, stavb-
ne parcele itd. — OD-
DATI ALI NAJETI sta-
novanje, sobe, trgovske
in obrtne lokale — za-
morete najuspešneje le
potom

»Posest«,
Realitetne pisarne d. z o.
z., Ljubljana, Sv. Petra
cesta 24. 3770

Razno

Ažurira
tudi v barvah in plisira
se zopet. Breg št. 2, II.
4175

Zastopnike
za nabavo gozdnih, polje-
delskih in selško-obrtnih
proizvodov iščem. —
Zagreb, poštni predal 248.

Damski slamniki
(tagal) po 60 Din, dekl-
ski po 40 do 50 Din,
otroški po 30 Din — pri
Minki Horvat, modistki,
Stari trg 21. 4064

Sir,
polemendolski, trapistov-
ski, groyer in čajno ma-
slo — najceneje v mle-
karni Ivan Kos, Bohori-
čeva 28, Ljubljana. 4096

Paprika
prima sladka madžarska
kg 65 Din, polsladka kg
55 Din, v paketih po 5 kg
in več. — Laza Konstan-
tinović, Subotica, Senec
ulica 32. 4170

Kompanjona

s kapitalom iščem za to-
varno milo v Zagrebu. —
Ista se tudi prodaja. Cenj.
ponudbe prosim na: Za-
greb, poštni predal 44. 4038

Dražba
za krasni lov občine Čer-
nuče je dne 25. junija
1924 dopoldne ob 10. uri
pri okrajnem glavarstvu
v Ljubljani. Površina
1100 ha. — Interesenti
vljudno vabljeni. 4191

Družabnik.
Inteligenten trgovec z
gotovino do 200.000 Din
bi pristopil v že obsto-
ječo dobro vpeljano tr-
govino ali industrijo. —
Event. bi tudi sam tako
prevzel. — Ponudbe pod
»Aktivno sodelujoč/4054«
na upravo »Slovenskega
Naroda«.

Žlice, vilice,
kuhinjske in žepne nože,
jedilno orodje, pipece,
škarje, žepna ogledala,
ustnike za cigarete, pipe-
mornarice, merila (poke-
ti), »lirija«, »Jadrane« čis-
tilo, leščilo, mast in
apretura z usnje, olje za
šivalne stroje, črnilo in
gumiarabikum — na de-
belo pri trvdki — Osvald
Dobeč, Ljubljana, Sv.
Jakoba trg 9. 3541

Zanimiva nova
iznajdba

za katero je treba izpe-
lati patentiranje v drža-
vah Jugoslavije, Bolgar-
rije, Rumunije, Italije,
Grčije, Madžarske ter
tam organizirati razpeča-
vanje in prodajo, se
sprejme zanesljiva spo-
sobna in poštena oseba,
ki bi to na svoj račun
prevzela. — Ponudbe
pod Novo zanimivo
4171« na upravo »Slov.
Naroda«.

Koverta

priporoča
Narodna tiskarna

Štev. 20023/III-24.

Nakup sveta za poštno autogaražo.

Poštna direkcija namerava postaviti autogaražo v
bližini glavnega kolodvora. Za to potrebuje ca 1000 m²
zemljišča. Prosimo lastnike, da ali osebno ali pismeno
ponudijo pripravno zemljišče podpisani direkciji.
Direkcija pošte in telegrafa.

4187

Majši agilni trgovci

po možnosti **kolonijalne stroke**, popolnoma večji državnih
jezikov, s prakso za pisarno in sposobni za potovanje, se sprej-
mejo. Ponudbe se prosijo poslati pod »Svjesni rad 66 II-K-52«
na Interreklam d. d., oglasni zavod, Zagreb, Palmotičeva 18.

Celjska posojilnica d. d. v Celju

v lastni palači Narodni dom v Celju

naznanja

da je dobila od ministrstva financije kraljevine SHS z odlokom od
13. junija 1924 št. 17.147

dovoljenje za trgovanje z valutami in devizami.

Našim uvoznikarjem in izvoznikarjem se priporoča za nakup
in prodajo deviz in valut ter k temu potrebnih uverenj z zagoto-
vilom stroge točnosti v izvrševanju naročil in kulantnih pogojev ob
polnem varstvu interesov p. n. komitentov.

Celjska posojilnica d. d. v Celju
(Narodni dom).

Podružnica v Šoštanju
(Na Glavnem trgu).